

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

1128446

**MOŽNOSTI ZNIŽOVANIA NÁKLADOV
V POĽNOHOSPODÁRSKOM PODNIKU**

2010

Jana Riganová

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

**MOŽNOSTI ZNIŽOVANIA NÁKLADOV
V POĽNOHOSPODÁRSKOM PODNIKU**

Bakalárska práca

Študijný program:	Ekonomika a manažment agrosektoru
Študijný odbor:	3. 3. 20 Odvetvové ekonomiky a manažment
Školiace pracovisko:	Katedra ekonomiky
Školiteľ:	Ing. Jana Miklovičová, PhD.

Nitra 2010

Jana Riganová

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru súvisiacu so zameraním bakalárskej práce.

Nitra 13. 05. 2010

.....

podpis autora BP

POĎAKOVANIE

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pani/pánovi *Ing. Jane Miklovičovej, PhD.* za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní bakalárskej práce.

Nitra 13. 05. 2010

.....

podpis autora BP

Abstrakt

Cieľom práce na tému „Možnosti znižovania nákladov v poľnohospodárskom podniku“ je rozanalyzovať náklady, rozdeliť ich podľa členenia na náklady z hospodárskej, finančnej a mimoriadnej činnosti a určiť ich štruktúru. V práci sa venujeme aj analýze výnosov a výsledku hospodárenia, ktoré sme taktiež rozdelili podľa členenia a určili podiel jednotlivých zložiek na celkových nákladoch a výnosoch. Následne sú údaje spracované do tabuliek a zobrazené v grafoch. Keďže sa práca zameriava na náklady, tak sme sa venovali rentabilite nákladov a aj výnosov, keďže výnosy úzko súvisia s nákladmi. V poslednom kroku sme sa venovali pyramídovému rozkladu RCK. V závere sme uviedli možnosti znižovania nákladov.

Kľúčové slová: náklady, výnosy, výsledok hospodárenia, rentabilita

Abstract

The aim of the submitted bachelor thesis ‘Possibilities of reducing costs in the farming business’ is to analyze costs, divide them according to classification into costs from economical, financial and extraordinary activities and determine their structure. In the thesis we also deal with the analysis of costs and the income from operations, which were divided according to the classification as well. The share of individual components on total costs and outputs were determined. Consequently, data were processed into tables and charts. Since the thesis focuses on costs, and as outputs are deeply interconnected with them, we have dealt with rentability of costs and outputs. In the last part, the attention is paid to the pyramidal decomposition of the aggregate capital rentability. In the end, possibilities of reducing the costs are presented.

Key words: costs, outputs, income from operations, rentability

Obsah

1	Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky doma i v zahraničí.....	8
2	Cieľ práce	19
3	Metodika práce	20
3.1	Charakteristika podniku	20
3.2	Stručná charakteristika súvahy	21
3.3	Spôsob výpočtu nákladov, výnosov a VH	22
3.4	Analýza ukazovateľov rentability	25
3.5	Pyramídový rozklad RCK.....	27
4	Vlastná práca.....	30
4.1	Analýza majetkovej štruktúry	30
4.2	Analýza kapitálovej štruktúry	31
4.3	Vývoj nákladov za obdobie rokov 2005 – 2008.....	32
4.3.1	Náklady z finančnej činnosti.....	34
4.3.2	Náklady z mimoriadnej činnosti	35
4.3.3	Náklady z mimoriadnej činnosti	35
4.4	Vývoj výnosov za obdobie rokov 2005 - 2008.....	35
4.4.1	Výnosy z hospodárskej činnosti	35
4.4.2	Výnosy z finančnej činnosti.....	37
4.4.3	Výnosy z mimoriadnej činnosti	37
4.5	Vývoj výsledku hospodárenia za obdobie rokov 2005 -2008.....	38
4.6	Pyramídový rozklad RCK.....	39
4.6.1	Pomocné tabuľky pre výpočet pyramídového rozkladu RCK.....	39
4.6.2	Výpočet pyramídového rozkladu RCK.....	39
4.7	Výpočet rentability	40
5	Záver	42
6	Zoznam použitej literatúry	45

Zoznam skratiek

RCK	rentabilita celkového kapitálu
VH	výsledok hospodárenia
HD	hovädzí dobytok
DNM	dlhodobý nehmotný majetok
DHM	dlhodobý hmotný majetok
DFM	dlhodobý finančný majetok
DM	dlhodobý majetok
CK	celkový kapitál
SKK	slovenské koruny
OP	opravná položka
CZ	cudzie zdroje
VI	vlastné imanie
N	náklady
atď.	a tak ďalej
resp.	respektíve
tzv.	takzvané
napr.	napríklad
a pod.	a podobne
t. j.	to jest

Úvod

Každý podnikateľský subjekt sa snaží o úspešnosť svojho hospodárenia, teda o dosahovanie zisku. Pri dosahovaní tohto cieľa je dôležité sledovanie nákladov a výnosov za podnik ako celok i za jednotlivé strediská prostredníctvom účtovnej evidencie. Najdôležitejšie informácie v trhovej ekonomike tvoria informácie o nákladoch a výnosoch, na základe ktorých je možné zistiť výsledok hospodárenia, čiže úspešnosť hospodárenia podniku. Teda výsledok hospodárenia predstavuje rozdiel medzi výnosmi a nákladmi. Každé rozhodnutie podnikateľa by malo byť podložené analýzou nákladov. Bez toho, aby podnikateľ nespočítal, koľko ho určitý výkon (výrobok, služba) stojí a aký bude jeho výsledný efekt – teda cena výrobkov, nemôže uskutočňovať opatrenia. Preto je potrebné poznať výšku a faktory, ktoré spôsobujú vznik nákladov a taktiež ich podstatu.

Ekonomická teória vníma náklady ako obetovanú hodnotu, ktorej sa musí firma vzdať, aby získala inú hodnotu.

Súčasná podniková ekonomika definuje náklady ako peňažné ocenenie spotreby podnikových výkonov výrobných faktorov vynaložených podnikom na jeho výkony.

Pod pojmom **náklady** rozumieme spotrebu všetkých druhov majetku, prác a služieb v hospodárskom procese, vyjadrenú v peňažných jednotkách, uskutočnenú za účelom dosiahnutia výnosov.

Náklady podľa oblasti, v ktorej vznikli, a s ktorou vecne a časovo súvisia delíme na :

- **náklady na hospodársku činnosť** – vzťahujúce sa k bežnej, pravidelne sa opakujúcej činnosti
- **finančné náklady** – súvisiace s finančnými operáciami uskutočňovanými účtovnou jednotkou
- **mimoriadne náklady** – vznikajúce v súvislosti s mimoriadne vzniknutými účtovnými prípadmi

Výnosy sú v peniazoch vyjadreným ekvivalentom za uznané výkony účtovnej jednotky. Sú výstupom z podnikateľskej činnosti a predstavujú protipól k pojmu náklady. Pre potreby podnikateľského subjektu je dôležitá klasifikácia, ktorá vychádza podobne ako u nákladov z oblasti, v ktorej vznikli.

Rozdiel medzi výnosmi a nákladmi tvorí zisk. Opakom zisku je strata. Pravidelné sledovanie nákladov, výnosov, výsledku hospodárenia poskytuje riadiacim pracovníkom informácie, ktoré sú dôležité pri voľbe cieľov a stratégií do budúcnosti.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky doma i v zahraničí

Poľnohospodárstvo má osobitné nezastupiteľné postavenie v národnom hospodárstve. Jeho základnou úlohou je produkcia potravín pre výživu obyvateľstva, je súčasne zdrojom surovín aj pre iné odvetvia národného hospodárstva. Plní dôležité krajinotvorné a ekologické funkcie. Poľnohospodárstvo sa vyznačuje sezónnosťou a úzkou závislosťou na pôdno-klimatických a prírodných podmienkach.

Poľnohospodárstvo tvoria dve základné odvetvia - živočíšna výroba a rastlinná výroba, ktoré sú vzájomne prepojené a členia sa na rôzne iné odvetvia.

Poľnohospodárska výroba, tak ako aj iné výroby, sa uskutočňuje za použitia výrobných faktorov pôdy, pracovnej sily a kapitálu. Osobitné postavenie má poľnohospodárska pôda, ktorá do určitej miery determinuje stupeň a rozsah využitia ostatných výrobných faktorov. Osobitosť poľnohospodárskej výroby vyplývajúca z neprenosnosti a plošnosti poľnohospodárskej pôdy znižuje možnosti koncentrácie a produktivity práce. Pracovná sila spolu s pôdou patrí k prvotným výrobným faktorom, pretože nie je produktom výrobných činností. Pracovná sila aktivuje kapitál a spolu s ďalšími výrobnými faktormi vytvára nové úžitkové hodnoty, píše **ZOBORSKÝ I. M. (2001)**.

Ako konštatuje **ÁRENDÁŠ M. (2000)** v trhovom hospodárstve sa poľnohospodárstvo pohybuje v celej sieti cien, rozmanitých trhov, ktoré ho spájajú od spotrebiteľa potravín cez spracovateľa až s dodávateľom - nepretržite sa rozširujúcich vstupov. Cenový vývoj v celej potravinovej vertikále je našim poľnohospodárom dobre známy a veľmi rozporuplný. Dlhodobá disparita cien, za ktoré poľnohospodári predávajú svoje výrobky, a za ktoré nakupujú vstupy, je neobyčajne veľká. Pretrvávajúca existencia cenových nožníc znamená, že trhové ceny poľnohospodárskej produkcie rastú pomalšie, než rastú trhové ceny materiálových vstupov do poľnohospodárstva zo strany dodávateľov.

HAIŠEL R. (2002) popisuje európsky model poľnohospodárstva ako vytvorený model poľnohospodárstva, ktorého hlavnými charakteristikami sú zvýšená konkurencieschopnosť na svetových trhoch dosiahnutá aj bez nadmerných dotácií,

racionálne a ekologické výrobné spôsoby, jednoduchšia Spoločná poľnohospodárska politika (CAP). Hovorí, že roľníci na západe sa organizujú a za ich záujmy lobuje v Bruseli Výbor profesionálnych poľnohospodárskych organizácií. Uvádza, že napriek tomu, že v Európskej únii pracuje v poľnohospodárstve len 5 % ľudí a hoci tento sektor produkuje iba 3 % ekonomickej sily únie, dostáva v súčasnosti najviac finančnej podpory.

STRÁŽOVSKÁ H. (2006) podľa nej náklady predstavujú jednu z najvýznamnejších ekonomických kategórií. Sú peňažným vyjadrením spotreby živej a zhmotnenej práce. Veľkosť nákladov závisí od činiteľov, ktoré ich ovplyvňujú. Náklady sú ovplyvňované:

- rozsahom výkonu,
- zmenami cien,
- inými činiteľmi.

Analýza nákladov a jej ciele patria k najdôležitejším častiam hodnotenia výsledkov činnosti podniku. Podnik vychádza pritom zo skutočnosti, že všetky jeho ekonomické a do určitej miery aj sociálne procesy by mali byť podriadené hospodárnosti.

KAJANOVÁ J. (2005) tvrdí, že materiálnym základom vzniku nákladov je spotreba elementárnych výrobných faktorov, ktoré musia byť k dispozícii v požadovanom množstve a štruktúre potrebnej na uskutočnenie plánovaných výkonov podniku. Tieto peňažné a hmotné prostriedky sa v procese hospodárskej činnosti podniku dostávajú do pohybu a tvoria toky, v ktorých sa jedna forma prostriedkov transformuje do druhej formy v podobe nákladov. Náklady sa vo všeobecnosti vymedzujú ako vynaloženie ekonomických zdrojov podniku na určitý výkon, výsledok aktivity, od ktorého sa očakáva ekonomický efekt. Inými slovami ide o v peniazoch vyjadrenú účelovú spotrebu výrobných faktorov súvisiacich s výrobnou činnosťou v podniku.

Náklady sú syntetickým ukazovateľom kvality práce podniku, pretože iba pomocou nich možno vyčíslieť, koľko stojí uskutočňovanie a predaj určitého výkonu.

SEDLÁČEK J. (2003) považuje náklady za základný ukazovateľ kvality činnosti podniku. Ich toky jev reprodukčnom procese potrebné usmerňovať a riadiť. Poznať chovanie nákladov vyžaduje matematicky popísať ich toky v podniku a podrobne ich klasifikovať.

BIELIK P. a kol. (2001) charakterizuje náklady, výnosy a predovšetkým výsledok z hospodárenia ako najdôležitejšie znaky hospodárenia každého podniku.

Náklady charakterizuje ako peňažné čiastky, ktoré podnik účelne vynaložil na získanie výnosov.

Výnosy charakterizuje ako peňažnú čiastku, ktorú podnik získal zo všetkých svojich činností za určité obdobie bez ohľadu na to, či v tomto období došlo k ich úhrade.

Rozdiel medzi výnosmi a nákladmi tvorí výsledok z hospodárenia podniku. Ak výnosy prevyšujú náklady, ide o zisk, ak náklady prevyšujú výnosy, ide o stratu.

GURČÍK Ľ. (2004) rozumie pod nákladmi finančné prostriedky vynaložené na zabezpečenie konkrétnych výrobkov, prác a služieb ako výsledkov (výstupov) výrobného, resp. obchodného procesu. Náklady sú teda spotrebované výrobné faktory, ocenené v peňažných jednotkách.

Výnosy sú peňažnou čiastkou, ktorú podnik získal zo svojich činností za určité účtovné obdobie. Sú to aktivované náklady, t.j. výkony ocenené zložkami vynaloženého majetku alebo realizačnými cenami, ktoré okrem spotrebovaných faktorov obsahujú aj očakávané efekty.

KUPKOVIČ M. a kol. (2000) zhrňajú význam nákladov podniku do nasledovných bodov:

- náklady sú syntetickým ukazovateľom kvality práce podniku. Vyjadrujú množstvo spotrebovanej živej a zhmotnenej prác s takou presnosťou, s akou ceny vyjadrujú spotrebu podnikových výrobných faktorov,
- peňažným vyjadrením spotreby výrobných faktorov kvantifikujú kvalitatívne rozdielnu spotrebu práce, čím ju umožňujú porovnávať; iba pomocou nákladov možno vyčíslieť, koľko stojí výroba a realizácia určitého výrobku,
- úroveň nákladov je zrkadlom hospodárenia podniku s pracovnými, materiálovými a peňažnými zdrojmi a umožňuje hodnotiť efektívnosť podstatnej časti činnosti podniku, preto sú významným nástrojom riadenia,
- náklady sú kritériom hospodárnosti, podniky sú zainteresované na ich znižovaní, lebo opačné tendencie by im mohli spôsobiť finančnú tieseň,
- náklady sú základňou pre tvorbu cien,
- náklady slúžia na rozdeľovanie hrubého domáceho produktu,

- náklady sú hlavným determinujúcim faktorom veľkosti ponuky,
- náklady sú zatiaľ najspoľahlivejším prostriedkom na vyjadrenie zmien v produktivite práce. Jej zvyšovanie sa v nákladoch prejavuje znížením ich úrovne.

Podľa **SAMUELSONA, W. - NORDHAUSA, D. (2000)** rozdeľujeme náklady na:

- *náklady celkové (TC)* - predstavujú najnižšie peňažné výdavky potrebné na výrobu na každej úrovni outputu (q). Celkové náklady rastú ak rastie q . Pri krátkodobých celkových nákladoch sa existujúce výrobné zariadenia a ďalšie fixné náklady pokladajú za dané,
- Dlhodobé celkové náklady, ktoré by vznikli (aj v tom prípade pri danom stave techniky a technológie a daných cenách inputov), keby sa firma mohla správať úplne pružne pokiaľ ide o všetky inputy a tvorbu rozhodnutí,
- *náklady hraničné (marginálne)* - označujú ďalšie, alebo dodatočné náklady na výrobu jednej dodatočnej jednotky produkcie. Krátkodobé a dlhodobé hraničné náklady súvisia s krátkodobými, resp. dlhodobými celkovými nákladmi,
- *náklady minimálne* - najvyššie dosiahnuteľné náklady na jednotku produkcie (či už ide o priemerné, variabilné alebo hraničné náklady). Každý bod na krivke priemerných nákladov predstavuje minimum v tom zmysle, že je to najlepšie postavenie, ktoré môže firma dosiahnuť, vzhľadom na náklady na output v tomto bode. Najnižší bod, resp. najnižšie body na tejto krivke predstavujú minimálne priemerné náklady,
- *alternatívne náklady* - sú náklady určitého rozhodnutia a vznikajú nám preto, že vo svete vzácnosti výber jednej veci znamená vzdať sa niečoho iného. Predstavujú nám hodnotu statku, alebo služby, ktorých sme sa vzdali.

KALENTOVÁ V. (2003) uvádza, že v účtovníctve je náklad vymedzený ako zníženie ekonomického úžitku, ktorý sa prejavuje znížením aktív alebo zvýšením záväzkov a vo vykazovanom období vedie k zníženiu vlastného imania. Za vlastné náklady pre účely ocenenia sa v účtovníctve považujú:

- priame náklady vynaložené na výrobu alebo inú činnosť,

- časť nepriamych nákladov, ktorá sa vzťahuje na výrobu alebo inú činnosť, ak sa dá spoľahlivo určiť a priradiť ku konkrétnej výrobe alebo činnosti.

FIBÍROVÁ J. (2001) uvádza, že konkrétnym prejavom rozdielneho chápania nákladov vo finančnom a manažérskom účtovníctve (controllingu) sú rozdiely v ich rozsahu. Predmetom zobrazenia v manažérskom účtovníctve nie sú mimoriadne náklady, ktoré sú spojené s náhodnými udalosťami alebo škodami na aktívach (stávka, prerušenie zásobovania, poruchy), často sú nazývané neutrálnymi nákladmi.

Naopak predmetom záujmu manažérskeho účtovníctva môžu byť i náklady, ktoré nie sú reálnym výdajom, predstavujú ušlý zisk z iných možných alternatív činnosti podniku, tzv. oportunitné náklady. Klasickým predstaviteľom sú kalkulované nájomné, kalkulované úroky, kalkulovaná podnikateľská mzda. Tieto náklady sú vyjadrené, odvodené od straty, ktorá podniku skryto vzniká, napr. ak neprenajíma vlastné priestory v atraktívnych lokalitách a nepremiestňuje svoju činnosť do lokalít menej atraktívnych, keď využíva kapitál pre vlastnú činnosť a nezhodnocuje ho na finančných a kapitálových trhoch, keď podnikateľ venuje svoj čas podniku a prichádza tak o mzdu. Rozdiel vo výške nákladov medzi oboma systémami účtovných informácií vzniká i v dôsledku iného zobrazenia výšky nákladov, napr. odpisov. Pre potreby vnútro podnikového riadenia a rozhodovania, v kalkuláciách konkrétneho výkonu, aby odpisy (kalkulačné odpisy) mali byť stanovené na základe predpokladanej skutočnej doby použiteľnosti aktív.

PATAKY J. – ŠKORECOVÁ E. (2002) uvádzajú, že náklady ako syntetický ukazovateľ kvality činností je potrebné v podniku ekonomicky riadiť. Riadením nákladov podmieňujeme dosiahnutie očakávaného zisku.

V súčasnosti sa mnohé podnikateľské subjekty snažia o maximalizáciu zisku zvyšovaním cien. Túto skutočnosť treba považovať za krátkodobú. Za najvhodnejší spôsob ovplyvňovania zisku treba považovať hľadanie ciest a prostriedkov znižovania nákladov. K zabezpečeniu tohto trendu je potrebné v podnikoch vytvárať informačnú podporu ako predpoklad pre:

- plánovanie a sledovanie nákladov v pragmatickej nákladovej štruktúre,
- vyhodnotenie výšky vynaložených nákladov už v priebehu výrobného procesu,
- analýza príčin vzniku nákladov,
- zhodnotenie vzniknutých odchýlok a hľadanie možných riešení pre rozhodovanie,

- a následné využitie v plánovacom procese a rozpočtovaní nákladov,
- aktuálne oceňovanie podnikových výkonov.

ESCHENBACH R. a kol. (2000) konštatujú, že analýza štruktúry nákladov sa stáva dôležitým nástrojom analýzy konkurencie a umožňuje stanoviť nákladové výhody a nákladové nevýhody voči konkurentom. Analýzy štruktúry nákladov nemusí byť použitá výlučne staticky - na diagnózu súčasnej situácie - ale môže tiež byť využitá pre znázornenie účinkov plánovaných stratégií tým, že sa zoberie do úvahy časové hľadisko.

KRÁL B. (2000) rozlišuje:

- priame náklady, ktoré súvisia s konkrétnym druhom výkonu a
- nepriame náklady, ktoré sa neviažu k jednému druhu výkonu a zabezpečujú priebeh podnikateľského procesu v širších súvislostiach.

Je zrejmé, že do prvej skupiny patria jednotkové náklady, ktoré sú vyvolané nielen konkrétnym druhom výkonu, ale priamo jeho jednotkou. Okrem jednotkových nákladov sa potom k výkonom priamo priradujú i náklady, ktoré sa vynakladajú v súvislosti s uskutočňovaním len tohto druhu výkonu a ktorých podiel na jednotku tohto druhu možno teda zistiť pomocou jednoduchého delenia.

Nevyhnutnou vlastnosťou priamych nákladov nemusí byť ich proporcionálny charakter. Najmä skupina ostatných priamych nákladov spravidla zahŕňa fixné náklady, ktoré majú iný vzťah k objemu výkonov ako položky jednotkových nákladov.

Väčšina režijných nákladov (okrem tých, ktoré súvisia s konkrétnym druhom výkonu) je spoločná viacerým druhom výkonov. Pri riešení niektorých rozhodovacích úloh treba však aj tieto náklady priradiť ku kalkulačnej jednotke. Tieto náklady sa potom pripočítavajú nepriamo pomocou zvolených veličín (rozvrhových základní).

Pre zabezpečenie konkurencieschopnosti podnikov je nutné podľa **KUČERU M. - ŠKORECOVEJ E. - LÁTEČKOVEJ A. (2002)** sledovať a riadiť náklady jednotlivých výrobkov, prác a služieb. Potrebné informácie pre riadenie výrobných nákladov môžu manažéri získať pomocou adekvátnych informačných nástrojov, ku ktorým patrí manažérsky informačný systém, manažérske účtovníctvo, kalkulácie, rozpočty a vhodný ekonomický softvér. Na ich dôležitosť poukazujú i medzinárodné účtovné štandardy.

BIELIK P. - GURČÍK Ľ. - DVOŘÁK M. - BLCHÁČ J. (2002) uvádzajú, že na základe reakcie jednotlivých nákladových položiek na zmenu objemu produkcie rozoznávame dve základné skupiny nákladov:

Variabilné náklady predstavujú všetky tie nákladové položky, ktoré sa so zmenou objemu produkcie bezprostredne menia.

Fixné náklady predstavujú nákladové položky, ktoré sa so zmenou objemu produkcie nemenia, sú stále. Ak by sme však uvažovali s dostatočne dlhým časovým obdobím, zistili by sme, že absolútne fixné náklady vlastne neexistujú.

GURČÍK, Ľ. (2001) tvrdí, že náklady sú finančné prostriedky vynaložené na zabezpečenie konkrétnych výrobkov (výstupov) výrobného, resp. obchodného procesu, náklady sú teda spotrebované výrobné faktory, ocenené v peňažných jednotkách.

KAJANOVÁ J. (2005) uvádza, že náklady sa vo všeobecnosti vymedzujú ako vynaloženie ekonomických zdrojov podniku na určitý výkon, výsledok aktivity, od ktorého sa očakáva ekonomický efekt.

Materiálnym vznikom nákladov je spotreba elementárnych výrobných faktorov, ktoré musia byť k dispozícii v požadovanom množstve a štruktúre potrebnej na uskutočnenie plánovaných výkonov podniku.

SEDLÁK M. (2007) tvrdí, že náklady sú syntetickým ukazovateľom kvality práce podniku, pretože iba pomocou ich možno vyčíslieť, koľko stojí uskutočňovanie a realizácia určitého výkonu. V tejto súvislosti zdôrazňuje, ako aj ostatní autori, že je nevyhnutné odlišovať náklady od výdavkov.

Výdavky znamenajú zmenšenie objemu finančných prostriedkov podniku. Náklady znamenajú použitie prostriedkov podniku na určité výkony. Inými slovami, výdavky vznikajú v okamihu úhrady, náklady v okamihu spotreby.

CENIGOVÁ A. (2004) píše, že na účtoch nákladov a výnosov sa účtujú všetky náklady a výnosy, ktoré s daným účtovným obdobím časovo a vecne súvisia, bez ohľadu na dátum ich platenia. To znamená, že pokiaľ sa uskutoční v bežnom roku výdavok alebo

príjem, ktorý nie je nákladom alebo výnosom bežného roka, musí sa časovo rozlíšiť ako náklad alebo výnos budúcich rokov.

V účtovnej triede 5 — Náklady sú sústredené predovšetkým prvotné náklady, čo vyplýva z postavenia účtovnej jednotky ako subjektu vstupujúceho pri podnikateľskej činnosti do najrozmanitejších vzťahov s vonkajším okolím. Účtujeme tu všetky náklady účtovnej jednotky bez ohľadu na to, či sa z daňového hľadiska považujú za náklady vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov.

TUMPACH M. (2001) vo svojom článku poukazuje na to, že význam podrobnejšieho sledovania nákladov a výnosov pre potreby riadenia hospodárnosti a efektívnosti zdôrazňujú i medzinárodné účtovné štandardy (IAS).

Kvantifikáciou nákladov vo vzťahu k výkonom podniku alebo k skupine výkonov, či k činnostiam sa zaoberajú napríklad IAS 2 - Zásoby, IAS 4 - Účtovanie odpisov, IAS 14 - Vykazovanie o segmentoch, IAS 16 - Pozemky, budovy a zariadenia, IAS 23 - Náklady na prijaté úvery a pôžičky, IAS 38 — Nehmotný majetok.

Stanovenie cien a určenie výnosov sa rieši napríklad v obsahu IAS 11 - Zákazky na zhotovenie, IAS 18 - Výnosy z bežnej činnosti, IAS 24 - Zverejnenia spriaznených osôb. Ku kvantifikácii ekonomických efektov, plynúcich z činnosti podniku alebo viažucich sa priamo k jeho jednotlivým výkonom, možno nájsť vyjadrenia napríklad v IAS 14 – Vykazovanie o segmentoch, IAS 35 - Ukončované aktivity, IAS 36 - Zníženie hodnoty majetku.

K najdôležitejším charakteristikám hospodárenia každého podniku patria podľa **BIELIKA P. (2006)** výnosy, náklady a predovšetkým hospodársky výsledok. Výnosy podniku sú peňažnou čiastkou, ktorú podnik získal zo všetkých svojich činností za určité účtovné obdobie bez ohľadu na to, či v tomto období došlo k ich úhrade.

Výnosy sa realizujú v okamžiku vyskladnenia tovaru alebo poskytnutia služby. Náklady podniku sú peňažné čiastky, ktoré podnik účelne vynaložil na získanie výnosov. Rozdiel medzi výnosmi a nákladmi tvorí hospodársky výsledok podniku. Ak prevyšujú výnosy náklady, ide o zisk, ak prevyšujú náklady výnosy ide o stratu.

Rozlišovanie a analýza výnosov z podnikového hľadiska má pre prácu manažéra svoj význam. Do popredia vystupuje najmä bilančné chápanie výnosov, t.j. ich triedenie na:

- výnosy realizované cez tržby za predané výrobky a služby,

- výnosy z mimoriadnych činností, realizované vo forme prijatých pokút, penálov, nájomného a pod.,
- výnosy vnútro podnikové, ktoré v podniku súvisia so zmenou dokončenej a nedokončenej výroby, aktivovaním investícií a materiálu, a pod.

Dôležitosť nákladov a nevyhnutnosť venovať sústavnú pozornosť ich teoretickému štúdiu a praktickému uplatňovaniu, vyplýva zo zásady hospodárnosti, t.j. vyrobiť maximum výrobkov (služieb) s minimom spotreby výrobných faktorov.

HACHEROVÁ Ž. - PATAKY J. - LÁTEČKOVÁ A. (2006) uvádzajú, že výnos predstavuje abstraktným spôsobom vyjadrenú hodnotu majetku, prác a služieb, ktoré boli vytvorené podnikateľskou činnosťou. Výnosmi sa reprodujú vynaložené náklady.

KUPKOVIČ M. a kol. (2000) delia nákladové kalkulácie z hľadiska funkcie, ktorú plnia pri riadení nákladov a z hľadiska času nasledovne:

1. *predbežná kalkulácia*:

- operatívna kalkulácia,
- plánovaná kalkulácia,
- přepočtová kalkulácia,

2. *výsledná kalkulácia* zostavená na základe skutočných hodnôt.

NEUFELD J. - ŠTUBŇOVÁ L. (2001) vo svojej práci píše, že přepočtová kalkulácia sa zostavuje so značným časovým predstihom pred vlastnou výrobou pre nové a inovačné výrobky určené na predaj, ale aj pre vlastnú potrebu na základe rôznych orientačných podkladov.

Plánová kalkulácia sa už zostavuje na základe východiskových plánových technicko-hospodárskych noriem priamych nákladov alebo na základe východiskovej kalkulácie. Jej využiteľnosť je najmä na úrovni podniku, a to predovšetkým pri zostavovaní plánu nákladov, prípadne plánovaného VH, vyčísl'ovanie rozličných ukazovateľov. Je nástrojom najmä riadenia priamych nákladov.

Operatívna kalkulácia sa zostavuje na základe operatívnych technicko-hospodárskych noriem priamych nákladov stanovených pre jednotlivé čiastkové operácie, teda pre najmenšie úseky výrobného procesu. Nepriame náklady sa zahŕňajú do operatívnej kalkulácie na základe krátkodobého rozpočtu. Operatívna kalkulácia vyjadruje podmienky,

ktoré sú vopred určené útvarmi technickej prípravy výroby a platia v okamihu zadávania výrobku do výroby. Je nástrojom krátkodobého riadenia hlavne priamych nákladov.

MACÍK K. (2000) v súvislosti s kalkulačným členením nákladov píše, že produkt, aktivita sa oceňuje buď vlastnými nákladmi (najmä pre potreby finančného účtovníctva) alebo vo výške skutočných ekonomických nákladov (pre potreby manažérskeho rozhodovania).

Pre oceňovanie vlastnými nákladmi sa rozlišujú:

- a.) náklady priame - ich množstvo priamo súvisí s rozsahom danej produkcie, aktivity,
- b.) náklady nepriame - priamo nesúvisia s rozsahom konkrétnej produkcie (výrobná, odbytová a správna réžia). Réžia výrobná a odbytová majú charakter čiastočne variabilných a čiastočne fixných nákladov, réžia správna sa javí prevažne ako fixné náklady.

Pri výpočte vlastných nákladov na jednotku výkonu (aktivity) sa režijné náklady prepočítavajú na jednotku výkonu a potom pripočítavajú k priamym jednotkovým nákladom.

KOVANICOVÁ D. (2000) vo svojej práci poukazuje na to, že zatiaľ čo súvaha podniku predkladá informácie o finančnom postavení podniku, cieľom výsledovky je podať informácie o výkonnosti podniku na základe výnosov a nákladov. Do úvahy sa berú výnosy a náklady vzťahujúce sa k účtovnému obdobiu, bez ohľadu na dátum ich inkasa alebo úhrady.

Uvedená autorka vysvetľuje podstatu štyroch vzorov výsledoviek, ktoré umožňuje zostavovať 4. direktíva Európskej únie. Líšia sa členením nákladov a formálnym usporiadaním. Rozhodujúcim rozlišovacím kritériom je voľba klasifikácie nákladov.

LAZAR J. (2001) uvádza, že finančné účtovníctvo spracováva všetky účtovné prípady, ktoré vyjadrujú zmeny, ku ktorým dochádza v majetku a záväzkoch účtovnej jednotky spravidla vo vzťahu k jej okoliu. Sleduje náklady a výnosy z hľadiska účtovnej jednotky ako celku, a to v členení, ktoré umožňuje zistiť základňu pre výpočet dane z príjmu a vyjadruje výsledok hospodárenia za podnik celkom v členení predpísanom obecnou platnou legislatívou.

Finančné účtovníctvo sa nezaobrá otázkami riadenia účtovných jednotiek ako celku ani ich nižších organizačných zložiek, ani samo o sebe nerieši problém, ako dospieť k údajom o množstve a cene vyprodukovaných, ale nerealizovaných zásob, ktoré podnik vytvoril vlastnou činnosťou. Tieto údaje finančné účtovníctvo bežne neposkytuje. Preto je treba v účtovnej jednotke organizovať ešte ďalšiu evidenciu, ktorá sleduje hospodárenie vnútri účtovnej jednotky. Podniková prax sleduje toto hospodárenie spravidla podľa jednotlivých vnútro podnikových útvarov a v ich rámci i podľa jednotlivých podnikových výkonov. Túto úlohu plní vnútro podnikové (vnútro organizačné, nákladové) účtovníctvo.

SOUKUPOVÁ B. - ŠLOSÁROVÁ A. - BAŠTINCOVÁ A. (2001) píšú, že manažérske účtovníctvo poskytuje ekonomické informácie, ktoré potrebuje vedenie podniku pre efektívne rozhodovanie a kontrolu riadených procesov. Predstavuje súbor rôznych informácií nielen o minulých javoch, ale aj informácie o budúcom možnom vývoji na základe určitej prijatej stratégie podniku. Obsah manažérskeho účtovníctva tvoria:

- nákladové účtovníctvo so všetkými modernými metódami sledovania a kontroly nákladov,
- kalkulácia nákladov, cien a rôzne nákladové výpočty,
- sústava rozpočtov (rozpočtovníctvo),
- metódy finančnej kontroly (napr. výpočty výnosností vloženého kapitálu),
- metódy a systémy vnútornej kontroly.

Rozpočty možno zostavovať za podnik ako celok (podnikové rozpočty), ale aj za jednotlivé vnútro podnikové útvary (vnútro podnikové rozpočty). **ŠKORECOVÁ E. (2005)** uvádza, že podnikový ročný rozpočet (hlavný, základný rozpočet) je analógiou ročných účtovných výkazov a skladá sa z troch častí:

- z *rozpočtovej súvahy*,
- z *rozpočtovej výsledovky*,
- z *rozpočtu peňažných tokov*.

Zmyslom rozpočtovníctva je pomáhať úspešne zvládnuť priebeh hodnotového procesu podnikania a minimalizovať riziko podnikania.

Informačnou základňou, z ktorej vychádzajú všetky hodnotové nástroje riadenia je účtovníctvo.

2 Cieľ práce

Bakalárska práca je zameraná na analýzu nákladovosti v podniku Poľnotrend a. s. Cieľom je zhodnotiť nákladovosť spoločnosti za obdobie 2005 – 2008.

Prvoradým cieľom každého podniku je dosiahnuť zisk, to je však cieľom krátkodobým. Cieľom druhým, dlhodobým je udržať si stabilnú pozíciu na trhu.

Na to, aby sme dosiahli obidva ciele, je potrebné ovládať jednotlivé funkcie a chod podniku. Pre úspešnosť podnikania by mal podnik analyzovať jednotlivé etapy činnosti. Najdôležitejšiu úlohu zohráva sledovanie nákladov. Významnú úlohu popri nákladoch zohrávajú výnosy, ktorých výška pozitívne ovplyvňuje celkový výsledok hospodárenia. Pre ich dôležitosť sme sa rozhodli v bakalárskej práci venovať práve nákladom, výnosom a výsledku hospodárenia vo vybranom podniku a zamerať sa na ich vývoj v danom období.

Čiastkové ciele práce:

- analýza majetkovej štruktúry
- analýza kapitálovej štruktúry
- analýza stavu, vývoja a štruktúry nákladov
- analýza stavu, vývoja a štruktúry výnosov
- analýza tvorby VH
- výpočet a interpretácia ukazovateľov rentability
- pyramídový rozklad RCK

3 Metodika práce

3.1 Charakteristika podniku

POLNOTREND Trebišov, a. s. bola založená zakladateľskou listinou zo dňa 25. 1. 1999. Podniká v poľnohospodárskej výrobe v okrese Trebišov, Košický kraj. Spoločnosť má dostatok skúseností s podnikaním v tomto sektore hospodárstva. Hlavnou výrobou spoločnosti je rastlinná výroba, živočíšna výroba a služby iným poľnohospodárom. V živočíšnej výrobe je výroba zameraná na chov HD. V rastlinnej výrobe sa spoločnosť najviac venuje pestovaniu obilnín, olejnín a krmovín. Služby, ktoré súvisia s uvedenými hlavnými činnosťami, zabezpečuje vlastné mechanizačné stredisko.

Hlavnou výrobnou činnosťou Poľnotrend Trebišov je poľnohospodárska prvovýroba. Aktivity spoločnosti sú rozdelené do troch oblastí: rastlinná, živočíšna výroba a mechanizácia. Najväčšie služby realizuje spoločnosť z predaja obilnín (hlavne pšenica a jačmeň) a olejnín. Významným podielom sa na tržbách spoločnosti podieľa aj predaj surového kravského mlieka. Kukurica na zrno i siláž, lucerna ako i iné krmoviny pestuje spoločnosť na ornej pôde pre vlastné potreby živočíšnej výroby.

Poľnotrend Trebišov je veľkým poľnohospodárskym podnikom, ktorý obhospodaruje 2 494, 75 ha pôdy a hospodári na troch hospodárskych dvoroch. Strediská sa nachádzajú v Čerjakoch, Trebišove a Kožuchove. V Čerjakoch je hlavné sídlo spoločnosti, v tomto stredisku je sústredené celé vedenie spoločnosti, ako aj mechanizačný úsek a chov HD. V stredisku Trebišov sa nachádzajú skladovacie priestory na vyrábané rastlinné komodity. V priestoroch strediska sú aj priestory pre vozový park podniku.

Hlavnými dlhodobými odberateľmi spoločnosti Poľnotrend Trebišov, a. s. sú:

- Tajba, Čaña (pšenica)
- Sladovňa, Michalovce (jačmeň sladovnícky)
- Palma, Agra Sečovce (olejniny)

Hlavnými dodávateľmi sú:

- osivo: Palma Agra, Sečovce, Sempol, Trnava

- chémia: Agrochem, Úpor
- hnojivá: Agrocentra, Michalovce, Palma-Agra, Chemko, Strážske,
- nafta: Eurovat Nitra, prevádzka Michalovce
- služby: susediace družstvá, od ktorých si spoločnosť v najvyššej sezóne požičiava traktor a kombajny.

Ďalšie podrobnejšie informácie o podniku sa nachádzajú v prílohe.

Metódy použité pri bakalárskej práci:

- metóda analýzy
- metóda grafov
- metóda porovnávania
- metóda syntézy

3.2 Stručná charakteristika súvahy:

Súvaha je účtovný výkaz, ktorý poskytuje informácie o majetku a o jeho zdrojoch krytia. Účtovný výkaz sa zostavuje v peňažnom vyjadrení k určitému dátumu. Zdroje krytia predstavujú vlastné imanie a záväzky spolu.

Súvaha obsahuje tieto stĺpce:

- a) brutto stĺpec – ocenenie majetku pri jeho príchode do podniku,
- b) korekcia stĺpec – predstavuje oprávky k jednotlivým druhom majetku,
- c) netto stĺpec – brutto stĺpec upravený o korekcie,
- d) netto stĺpec bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia (slúži na porovnanie s bežným rokom)

Majetok spolu tvorí súčet:

- pohľadávok za upísané vlastné imanie
- neobežného majetku

- obežného majetku
- časového rozlíšenia na strane majetku

schéma 1.: Skrátená verzia súvahy

Majetok spolu	=	Vlastné imanie a záväzky spolu
Pohľadávky za upísaná vlastné imanie		Vlastné imanie
Neobežný majetok		Základné imanie
		Kapitálové fondy
DNM		Fondy zo zisku
DHM		VH minulého obdobia
DFM		VH účtovného obdobia
Obežný majetok		Cudzie zdroje
		Rezervy
Zásoby		Dlhodobé záväzky
Dlhodobé pohľadávky		Krátkodobé bankové úvery
Krátkodobé pohľadávky		Dlhodobé bankové úvery
Finančné účty		Bežné bankové úvery
Časové rozlíšenie		Krátkodobé finančné výpomoci
		Časové rozlíšenie

Zdroj: GURČÍK, Ľ. - MILKOVIČOVÁ J.: *Príklady a cvičenia z finančno-ekonomickej analýzy*. Nitra: SPU, 2009. 21 str. ISBN 978-80-522-0296-9.

3.3 Spôsob výpočtu nákladov, výnosov a VH

Náklady podniku (účtovná trieda 5) tvoria:

a) Náklady z hospodárskej činnosti podniku:

- spotrebované nákupy (účtovná skupina 50),
- služby (účtovná skupina 51),
- osobné náklady (účtovná skupina 52),

- dane a poplatky (účtovná skupina 53),
- iné náklady na hospodársku činnosť (účtovná skupina 54)
- odpisy, rezervy a opravné položky nákladov na hospodársku činnosť (účtovná skupina 55).

b) Finančné náklady (účtovná skupina 56 a 57):

- nákladové úroky,
- tvorba rezerv na finančné náklady,
- kurzové straty,
- zúčtovanie finančných položiek do finančných nákladov,
- ostatné finančné náklady.

c) Mimoriadne náklady (účtovná skupina 58):

- manká a škody,
- tvorby rezerv a opravných položiek na mimoriadne náklady,
- ostatné mimoriadne náklady.

Výnosy podniku (účtovná trieda 6) tvoria:

a) Výnosy získané z hospodárskej činnosti podniku:

- tržby za vlastné výkony a tovar (účtovná skupina 60),
- zmena stavu vnútroorganizačných zásob (účtovná skupina 61),
- aktivácia (účtovná skupina 62),
- iné výnosy z hospodárskej činnosti napr. výnosy z predaj zásob (účtovná skupina 64),
- zúčtovanie rezerv a opravných položiek výnosov z hospodárskej činnosti (účtovná skupina 65).

b) Finančné výnosy (účtovná skupina 66 a 67):

- tržby z predaja cenných papierov a vkladov,
- výnosy z finančných investícií,
- výnosy z krátkodobého finančného majetku
- výnosové úroky,
- ostatné finančné výnosy,
- zúčtovanie rezerv a opravných položiek finančných výnosov.

c) Mimoriadne výnosy (účtovná skupina 68):

- výnosy z predaja DM,
- zúčtovanie rezerv a opravných položiek do mimoriadnych výnosov,
- ostatné mimoriadne výnosy.

Výsledok hospodárenia

I. Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti

Súčet výnosov účtovaných na účtoch 60 až 65 (-) 697

- Súčet nákladov účtovaných na účtoch 50 až 55 (-) 597

Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti pred zdanením

II. Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti

Súčet výnosov účtovaných na účtoch 66 až 67 (-) 698

- Súčet nákladov účtovaných na účtoch 56 až 57 (-) 598

Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti pred zdanením

Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti pred zdanením
+ Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti pred zdanením

Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti pred zdanením

III. Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti

Súčet výnosov účtovaných na účtoch účtovnej skupiny 68

- Súčet nákladov účtovaných na účtoch účtovnej skupiny 58

Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti

3.4 Analýza ukazovateľov rentability

Rentabilita je pomer dosiahnutého efektu k prostriedkom vynaloženým na dosiahnutie tohto efektu. Je to finančná kategória, ktorá charakterizuje výnos z podnikania za určité obdobie ako pomer výsledku hospodárenia a najčastejšie kapitálu

Rentabilita celkového kapitálu – vyjadruje akou intenzitou sa reprodukuje majetok vložený do podniku. Každý podnik sa snaží aby bola čo najvyššia, mala by však byť minimálne väčšia ako úroková miera za požičaný kapitál.

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{výsledok hospodárenia} + \text{nákladové úroky} \cdot (1 - S_d)}{\text{celkový kapitál}}$$

Rentabilita vlastného kapitálu – tento ukazovateľ nám vypovedá o tom, koľko korún zisku vyprodukuje jedna koruna vloženého vlastného kapitálu. Zaujímá predovšetkým akcionárov, vlastníkov podniku. Jej hodnota by mala presahovať priemernú mieru inflácie.

$$\text{Rentabilita vlastného kapitálu} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{vlastný kapitál}}$$

Rentabilita základného kapitálu – charakterizuje efektívnosť práce podniku z pohľadu vlastníka. Odporúča sa, aby jeho výška bola vyššia ako 0,15. Vyjadrenie toto ukazovateľa by sa nemalo udávať v percentách, pretože zisk nie je súčasťou základného imania.

$$\text{Rentabilita základného kapitálu} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{základné imanie}}$$

Rentabilita tržieb – poukazuje na trhovú úspešnosť podniku. Odpovedá na otázku koľko korún zisku, resp. straty firma vyprodukovala na jednu korunu tržieb.

$$\text{Rentabilita tržieb} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{tržby}}$$

Rentabilita nákladov – hovorí o tom aký podiel má zisk na celkových nákladoch podniku.

$$\text{Rentabilita nákladov} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{náklady spolu}}$$

Rentabilita výnosov – udáva ziskovosť výnosov. Tiež patrí medzi rozhodujúce ukazovatele pri rozhodovaní investorov o umiestnení kapitálu. Odporúča sa aby jeho výška presiahla 0,1.

$$\text{Rentabilita výnosov} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{výnosy spolu}}$$

Rentabilita pridanej hodnoty – charakterizuje podiel zisku, resp. straty pripadajúci na korunu pridanej hodnoty vytvorenej podnikom.

$$\text{Rentabilita pridanej hodnoty} = \frac{\text{výsledok hospodárenia}}{\text{pridaná hodnota}}$$

3.5 Pyramídový rozklad RCK

Pri výpočte pyramídového rozkladu rentability celkového kapitálu kvantifikujeme ako ovplyvní zmena jednotlivých ukazovateľov pyramídy zmenu vrcholového ukazovateľa rentabilitu celkového kapitálu v absolútnom i v relatívnom vyjadrení.

Na zmenu syntetického ukazovateľa vplyvajú zmeny analytických ukazovateľov. Medzi ukazovateľmi existujú vzájomné väzby, ktoré majú podobu: sčítania, odčítania, násobenia alebo delenia.

Pokiaľ je medzi ukazovateľmi sčítanie resp. odčítanie hovoríme o tzv. aditívnej väzbe. Ak je medzi ukazovateľmi súčin resp. podiel jedná sa o multiplikatívnu väzbu.

Pri aditívnej väzbe je úlohou analýzy zistiť, keď sa zmenia analytické ukazovatele ako to vplyva v absolútnom a relatívnom vyjadrení na zmenu syntetického ukazovateľa.

Pri multiplikatívnej väzbe môžeme vplyv zmeny analytického ukazovateľa na zmenu syntetického ukazovateľa kvantifikovať prostredníctvom:

- logaritmickéj metódy
- metódy postupných zmien
- metódy rozkladu s rezíduom
- funkcionálnej metódy

Pri našich výpočtoch bola použitá metóda postupných zmien resp. reťazového dosadzovania.

Schéma 2.: Ukazovatele pyramídovej sústavy

Hrubá rentabilita celkového kapitálu RCK	hrubý výsledok hospodárenia / celkový kapitál
Výnosová rentabilita	hrubý výsledok hospodárenia / výnosy
Viazanosť celkového kapitálu (CK)	celkový kapitál / výnosy
Materiálová a energetická nákladovosť	spotreba materiálu a energie / výnosy
Nákladovosť osobných nákladov	osobné náklady / výnosy
Nákladovosť odpisov	odpisy / výnosy
Nákladovosť finančných nákladov	finančné náklady / výnosy
Nákladovosť ostatných nákladov	ostatné náklady / výnosy
Viazanosť DHM	dlhodobý hmotný majetok / výnosy
Viazanosť obežného majetku	obežný majetok / výnosy
Viazanosť ostatného majetku	ostatný majetok / výnosy

Zdroj: Vlastné spracovanie

Najskôr zistíme ako vplývajú na syntetický ukazovateľ analytické ukazovatele, čiže výnosová rentabilita a viazanosť celkového kapitálu.

$$\frac{HVH}{CK} = \frac{HVH}{V} \div \frac{CK}{V} \quad \Rightarrow \quad X = a/b$$

I. krok a0/b0
 II. krok a1/b0
 III. krok a1/b1

Xa = II. Krok – I. krok
 Xb = III. Krok – II. krok

$$1a) \quad Xa = \frac{\frac{HVH}{V}^{2008}}{\frac{CK}{V}^{2005}} - \frac{\frac{HVH}{V}^{2005}}{\frac{CK}{V}^{2005}}$$

$$1b) \quad \frac{Xa}{\frac{Z}{CK}} * (Ix - 1) * 100$$

$$2a) \quad Xb = \frac{\frac{HVH}{V}^{2008}}{\frac{CK}{V}^{2008}} - \frac{\frac{HVH}{V}^{2005}}{\frac{CK}{V}^{2005}}$$

$$2b) \quad \frac{Xb}{\frac{Z}{CK}} * (Ix - 1) * 100$$

Ďalšie ukazovatele pyramídového rozkladu počítame nasledovne. Najskôr v nákladovej vetve.

$$3a) \quad \frac{HVH}{CK_{\frac{MEN}{V}}} = - \frac{\Delta \frac{MEN}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} \quad (1a)$$

$$3b) \quad \frac{HVH}{CK_{\frac{MEN}{V}}} = - \frac{\Delta \frac{MEN}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} \quad (1b)$$

$$4a) \frac{HVH}{CK_{\frac{OSN}{V}}} = -\frac{\Delta \frac{OSN}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} (1a) \quad 4b) \frac{HVH}{CK_{\frac{OSN}{V}}} = -\frac{\Delta \frac{OSN}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} (1b)$$

$$5a) \frac{HVH}{CK_{\frac{ODP}{V}}} = -\frac{\Delta \frac{ODP}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} (1a) \quad 5b) \frac{HVH}{CK_{\frac{ODP}{V}}} = -\frac{\Delta \frac{ODP}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} (1b)$$

$$6a) \frac{HVH}{CK_{\frac{FNN}{V}}} = -\frac{\Delta \frac{FNN}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} (1a) \quad 6b) \frac{HVH}{CK_{\frac{FNN}{V}}} = -\frac{\Delta \frac{FNN}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} (1b)$$

$$7a) \frac{HVH}{CK_{\frac{OSTN}{V}}} = -\frac{\Delta \frac{OSTN}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} (1a) \quad 7b) \frac{HVH}{CK_{\frac{OSTN}{V}}} = -\frac{\Delta \frac{OSTN}{V}}{\Delta \frac{HVH}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{HVH}{V}}} (1b)$$

Ďalej budeme posudzovať zmenu analytických ukazovateľov na zmenu celkového ukazovateľa RCK na majetkovej, resp. kapitálovej vetve.

$$8a) \frac{HVH}{CK_{\frac{DHM}{V}}} = \frac{\Delta \frac{DHM}{V}}{\Delta \frac{CK}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{CK}{V}}} (2a) \quad 8b) \frac{HVH}{CK_{\frac{DHM}{V}}} = \frac{\Delta \frac{DHM}{V}}{\Delta \frac{CK}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{CK}{V}}} (2b)$$

$$9a) \frac{HVH}{CK_{\frac{OM}{V}}} = \frac{\Delta \frac{OM}{V}}{\Delta \frac{CK}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{CK}{V}}} (2a) \quad 9b) \frac{HVH}{CK_{\frac{OM}{V}}} = \frac{\Delta \frac{OM}{V}}{\Delta \frac{CK}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{CK}{V}}} (2b)$$

$$10a) \frac{HVH}{CK_{\frac{OSTM}{V}}} = \frac{\Delta \frac{OSTM}{V}}{\Delta \frac{CK}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{CK}{V}}} (2a) \quad 10b) \frac{HVH}{CK_{\frac{OSTM}{V}}} = \frac{\Delta \frac{OSTM}{V}}{\Delta \frac{CK}{V}} * \frac{HVH}{CK_{\frac{CK}{V}}} (2b)$$

4 Vlastná práca

4.1 Analýza majetkovej štruktúry

tab 1.: Stav a vývoj majetku a jeho položiek v tis. SKK

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			
	2005	2006	2007	2008
DHM	59 222	56 133	63 567	57 788
DNM				
DFM	40	18	18	18
Neobežný majetok	59 262	56 151	63 585	57 865
Zásoby	16 607	13 997	14 057	16 971
Dlhodobé pohľadávky	1 083	769	192	224
Krátkodobé pohľadávky	3 883	10 656	12 470	6 250
Finančné účty	12 623	18 908	16 101	15 930
Obežný majetok	34 196	44 330	42 820	39 375
Časové rozlíšenie	495	370	448	281
Majetok SPOLU	93 953	100 851	106 853	97 521

Zdroj: Vlastné spracovanie

Neobežný majetok podniku tvorí DHM, DNM a DFM. Najväčšiu časť neobežného majetku tvorí DHM. V roku 2005 bol 59 222 tis. SKK, v roku 2006 bol 56 133 tis. SKK, v roku 2007 bol 63 567 tis. SKK a v roku 2008 bol 57 788 tis. SKK. Dlhodobý majetok predstavuje 60 % majetku spoločnosti. Spoločnosť v roku 2007 obstarávala poľnohospodárske stroje vo výške 18 102 tis. SKK a dopravné prostriedky v hodnote 3 012 tis. SKK. DHM je odpísaný na 49 %. Majetok je dostatočne poistený. Naopak DNM podnik za uvedené roky neeviduje. DFM tvorí len malú časť neobežného majetku.

Obežný majetok podniku tvoria zásoby, dlhodobé pohľadávky, krátkodobé pohľadávky a finančné účty. Najväčšiu časť tvoria zásoby a finančné účty. Zásoby v roku 2005 boli 16 607 tis. SKK. Zásoby spoločnosti v roku 2007 zostali na úrovni roka 2006 a to na hodnote približne 14 000 tis. SKK, v roku 2008 opäť vzrástli na 16 971 tis. SKK. Zásoby tvoria 13 % majetku spoločnosti.

Celkové krátkodobé pohľadávky v roku 2007 predstavujú 12 % majetku spoločnosti, z toho pohľadávky voči odberateľom predstavujú 4 % majetku spoločnosti.

Časové rozlíšenie malo najvyššiu hodnotu v roku 2006 a to 44 330 tis. SKK.

Majetok spolu mal najväčšiu hodnotu 106 853 tis. SKK v roku 2007.

4.2 Analýza kapitálovej štruktúry

tab 2.: Stav a vývoj kapitálu a jeho položiek v tis. SKK

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			
	2005	2006	2007	2008
Základné imanie	81 200	81 200	81 200	81 200
Kapitálové fondy	-45	-77	-77	-77
Fondy zo zisku	983	1 113	1 135	1 392
VH minulých rokov	-4 053	-3 245	-3 048	-733
VH za účtovné obdobie	1 303	219	2 572	322
Vlastné imanie	79 388	79 210	81 782	82 104
Rezervy	595	666	799	884
Dlhodobé záväzky	4 355	3 896	4 703	3 808
Krátkodobé záväzky	4 097	6 146	11 295	4 777
Bankové úvery a výpomoci spolu				
Dlhodobé úvery				
Krátkodobé úvery				
Krátkodobé finančné výpomoci				
Cudzie zdroje	9 047	10 708	16 797	9 469
Časové rozlíšenie	5 518	10 933	8 274	5 948
Kapitál SPOLU	93 953	100 851	106 853	97 521

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vlastné imanie dosahovalo v podniku nasledujúce hodnoty. V roku 2005 bolo 79 388 tis. SKK, v roku 2006 bolo 79 210 tis. SKK, v roku 2007 bolo 81 782 tis. SKK a v roku 2008 bolo 82 104 tis. SKK. Základné imanie sa počas sledovaného obdobia nemenilo. Mínusové hodnoty dosahovali kapitálové fondy a VH minulých rokov. Najväčšiu zápornú hodnotu dosahoval VH minulých rokov a to – 4 053 tis. SKK.

Cudzie zdroje mali najvyššiu hodnotu v roku 2007 a to 16 797 tis. SKK. Najväčšiu časťou sa na cudzích zdrojoch podieľali krátkodobé záväzky. Dlhodobé úvery, krátkodobé úvery a krátkodobé výpomoci podnik neeviduje.

Časové rozlíšenie malo nasledujúce hodnoty. V roku 2005 bolo 5 518 tis. SKK, v roku 2006 bolo 10 933 tis. SKK, v roku 2007 bolo 8 274 tis. SKK a v roku 2008 bolo 5 948 tis. SKK.

Majetok spolu mal najvyššiu hodnotu v roku 2007 a to vo výške 106 853 tis. SKK. Spoločnosť tvorila rezervy len na mzdy za nevyčerpanú dovolenku a na overenie a zverejnenie účtovnej závierky.

4.3 Vývoj nákladov za obdobie rokov 2005 – 2008

4.3.1 Náklady z hospodárskej činnosti

tab 3.: Náklady z hospodárskej činnosti v tis. SKK

Zložky nákladov	Rok				Zmeny			Indexy		
	2005	2006	2007	2008	06-05	07-06	08-07	06/05	07/06	08/07
Výrobná spotreba	22552	27171	27656	31926	4619	485	4270	1,20482	1,01785	1,154397
Osobné náklady	12602	13363	13800	14074	761	437	274	1,06039	1,0327	1,019855
Dane a poplatky	996	1264	1282	1310	268	18	28	1,26908	1,01424	1,021841
Odpisy DHM a DNM	9442	8103	10722	10039	-1339	2619	-683	0,85819	1,32321	0,936299
ZC predaného DM	435	255	99	2156	-180	-156	2057	0,58621	0,38824	21,77778
Tvorba rezerv	595	666			71			1,11933		
Tvorba opr. položiek	1804	858			-946			0,47561		
Ostatné náklady	31	2026	100	385	1995	-1926	285	65,3548	0,04936	3,85
Náklady z hosp. čin.	48457	53706	53659	59890	5249	-47	6231	1,10832	0,99912	1,116122

Zdroj: Vlastné spracovanie

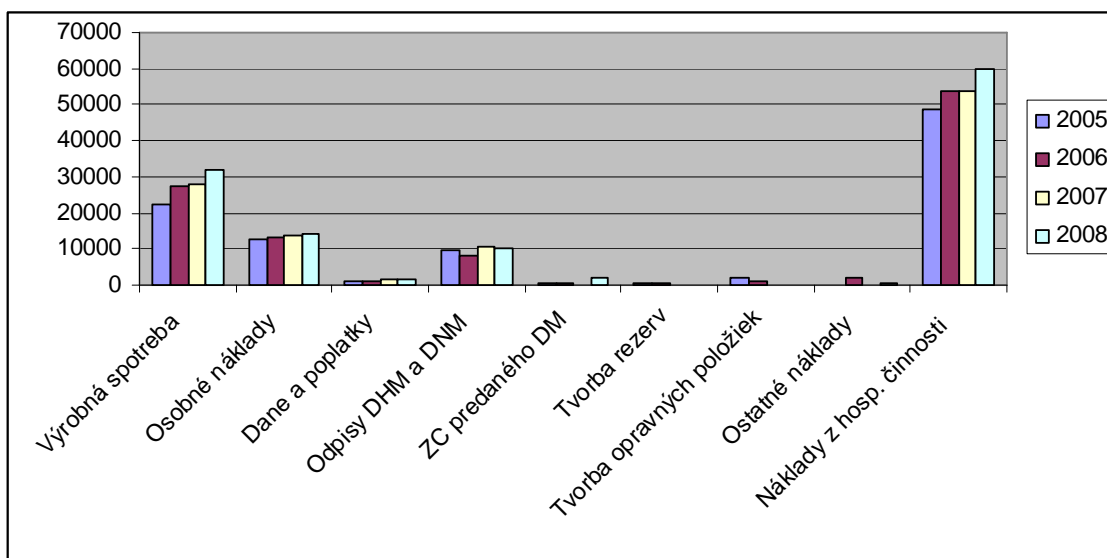
Náklady z hospodárskej činnosti v Poľnotrende každoročne stúpali. V roku 2005 boli 48 457 tis. SKK, v roku 2006 boli 53 706 tis. SKK, v roku 2007 boli 53 659 tis. SKK a v roku 2009 boli 59 890 tis. SKK. Výrobná spotreba v roku 2006 mala najvyššiu hodnotu a to 27 171 tis. SKK a vzrástla oproti roku 2005 o 4 619 tis. SKK. Osobné náklady najviac činili v roku 2008 sumou 14 074 tis. SKK. Odpisy DHM a DNM najviac vzrástli v roku 2007 a činili 10 722 tis. SKK. Tvorba opravných položiek poklesla o 946 tis. SKK v roku 2007 oproti roku 2006. Ostatné náklady najviac činili v roku 2006 a to 2 026 tis. SKK a vzrástli o 1 995 tis. SKK oproti roku 2005. Najväčší rozdiel v nákladoch z hospodárskej činnosti nastal v roku 2008 a to o 6 231 tis. SKK a náklady z hospodárskej činnosti v roku 2008 činili 59 890 tis. SKK.

tab 4.: Percentuálny podiel jednotlivých zložiek nákladov na celkových nákladoch z hospodárskej činnosti.

Zložky nákladov	Roky				Percentuálne vyjadrenie			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Výrobná spotreba	22552	27171	27656	31926	46,53	50,59	51,54	53,31
Osobné náklady	12602	13363	13800	14074	26,01	24,88	25,72	23,50
Dane a poplatky	996	1264	1282	1310	2,06	2,35	2,39	2,19
Odpisy DHM a DNM	9442	8103	10722	10039	19,49	15,09	19,98	16,76
ZC predaného DM	435	255	99	2156	0,90	0,47	0,18	3,60
Tvorba rezerv	595	666			1,23	1,25		
Tvorba opr. Položíek	1804	858			3,72	1,60		
Ostatné náklady	31	2026	100	385	0,06	3,77	0,19	0,64
Náklady z hosp. činnosti	48457	53706	53659	59890	100%	100%	100%	100%

Zdroj: Vlastné spracovanie

obr 1.: Náklady z hospodárskej činnosti v tis. SKK

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3.2 Náklady z finančnej činnosti

tab 5.: Náklady z finančnej činnosti v tis. SKK

Zložky nákladov	Roky				Zmeny			Indexy		
	2005	2006	2007	2008	06-05	07-06	08-07	06/05	07/06	08/07
Nákladové úroky	47	43	57	103	-4	14	46	0,91489	1,32558	1,807018
Kurzové straty	2									
Ostatné náklady	501	523	529	1341	22	6	812	1,04391	1,01147	2,534972
Náklady z fin. čin.	550	566	586	1444	16	20	858	1,02909	1,03534	2,464164

Zdroj: Vlastné spracovanie

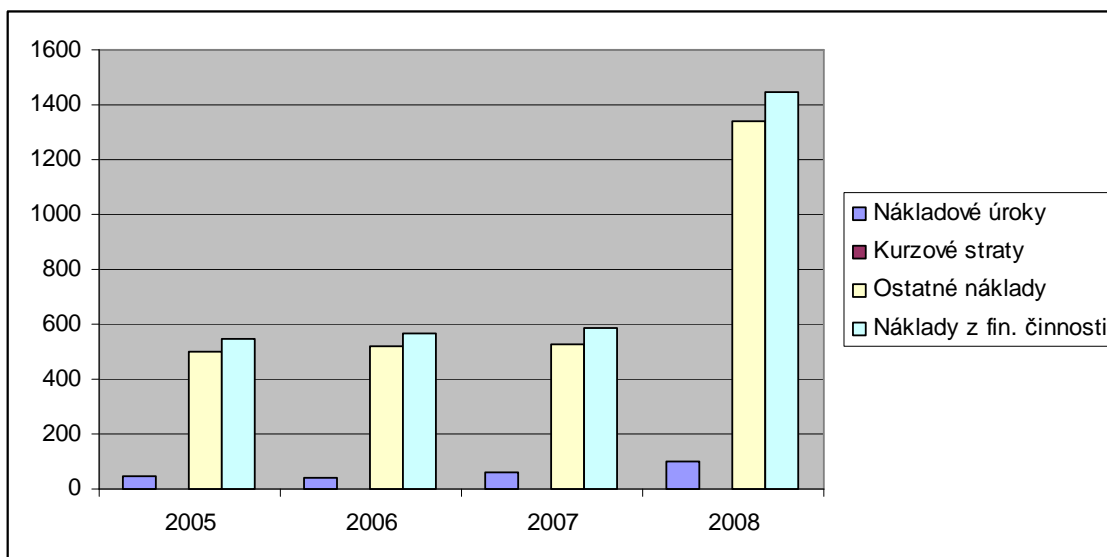
Náklady z finančnej činnosti v Poľnotrende každoročne stúpali. V roku 2005 boli 550 tis. SKK, v roku 2006 boli 566 tis. SKK, v roku 2007 boli 586 tis. SKK a v roku 2008 boli 1 444 tis. SKK. Nákladové úroky myli najvyššiu hodnotu v roku 2008 a to 103 tis. SKK a vzrástli o 46 tis. SKK oproti roku 2007. Kurzové straty sa podnik účtuje len v roku 2005 a to vo výške 2 tis. SKK. Ostatné náklady najviac činili v roku 2008 a to 1 341 tis. SKK, čiže vzrástli oproti roku 2007 o 812 tis. SKK. Najväčšiu zmenu v nákladoch z finančnej činnosti zaznamenáva podnik v roku 2008 a to zvýšením o 858 tis. SKK oproti roku 2007.

tab 6.: Percentuálny podiel jednotlivých zložiek nákladov na celkových nákladoch z finančnej činnosti

Zložky nákladov	Roky				Percentuálne vyjadrenie			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Nákladové úroky	47	43	57	103	8,55	7,60	9,73	7,13
Kurzové straty	2				0,35			
Ostatné náklady	501	523	529	1341	91,00	92,40	90,27	92,87
Náklady z fin. činnosti	550	566	586	1444	100%	100%	100%	100%

Zdroj: Vlastné spracovanie

obr 2.: Náklady z finančnej činnosti v tis. SKK

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3.3 Náklady z mimoriadnej činnosti

Náklady z mimoriadnej činnosti podnik za sledované obdobie neeviduje.

4.4 Vývoj výnosov za obdobie rokov 2005 - 2008

4.4.1 Výnosy z hospodárskej činnosti

tab 7.: Výnosy z hospodárskej činnosti v tis. SKK

Zložky výnosov	Roky				Zmeny			Indexy		
	2005	2006	2007	2008	06-05	07-06	08-07	06/05	07/06	08/07
Výroba	31294	29674	38486	41046	-1620	8812	2560	0,94823	1,29696	1,066518
Tržby z pred. DM a mat.	822	544	468	2419	-278	-76	1951	0,6618	0,86029	5,168803
Použitie a zruš. rezerv	487	594			107	-594		1,21971		
Zúčtovanie a zruš. OP		743			743	-743				
Ostatné výnosy	16654	22864	18466	18212	6210	-4398	-254	1,37288	0,80765	0,986245
Výnosy z hosp. činnosti	49257	54419	57420	61677	5162	3001	4257	1,1048	1,05515	1,074138

Zdroj: Vlastné spracovanie

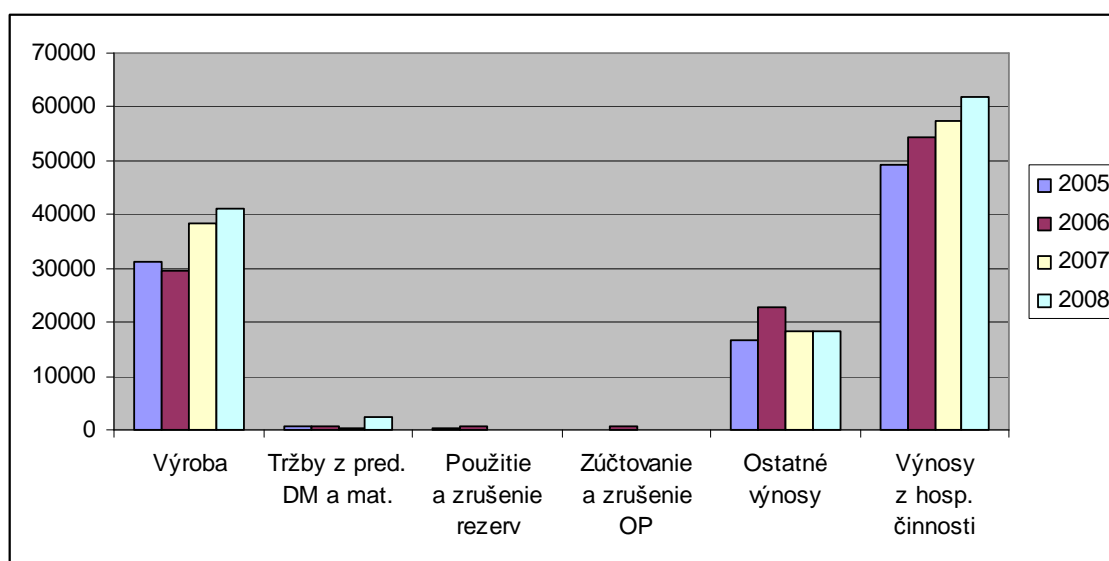
Výnosy z hospodárskej činnosti v Poľnotrende každoročne stúpali. V roku 2005 boli 49 257 tis. SKK, v roku 2006 boli 54 419 tis. SKK, v roku 2007 boli 57 420 tis. SKK a v roku 2008 boli 61 677 tis. SKK. Výroba činila najviac v roku 2008 a to 41 046 tis. SKK a oproti roku 2007 vzrástla o 2 560 tis. SKK. Tržby z predaja DM a materiálu taktiež najviac vzrástli v roku 2008 oproti roku 2007 o 1 951 tis. SKK a v roku 2008 činili 2 419 tis. SKK. Použitie a zrušenie rezerv v roku 2005 bolo 487 tis. SKK, v roku 2006 bolo 594 tis. SKK, v nasledujúcich rokoch ho podnik neviduje. Zúčtovanie a zrušenie OP podnik eviduje len v roku 2006 sumou 743 tis. SKK. Ostatné výnosy najviac činili v roku 2008 čiastkou 61 677 tis. SKK. Najväčšia zmena vo výnosoch z hospodárskej činnosti nastala v roku 2006 o 5 162 oproti roku 2005.

tab 8.: Percentuálny podiel jednotlivých zložiek výnosov na celkových výnosoch z hospodárskej činnosti

Zložky výnosov	Roky				Percentuálne vyjadrenie			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Výroba	31294	29674	38486	41046	63,53	54,53	67,03	66,55
Tržby z pred. DM a mat.	822	544	468	2419	1,67	1,00	0,82	3,92
Použitie a zrušenie rezerv	487	594			0,99	1,09		
Zúčtovanie a zrušenie OP		743				1,37		
Ostatné výnosy	16654	22864	18466	18212	33,81	42,01	32,16	29,53
Výnosy z hosp. činnosti	49257	54419	57420	61677	100%	100%	100%	100%

Zdroj: Vlastné spracovanie

obr 3.: Výnosy z hospodárskej činnosti v tis. SKK

Zdroj: Vlastné spracovanie

4. 4. 2 Výnosy z finančnej činnosti

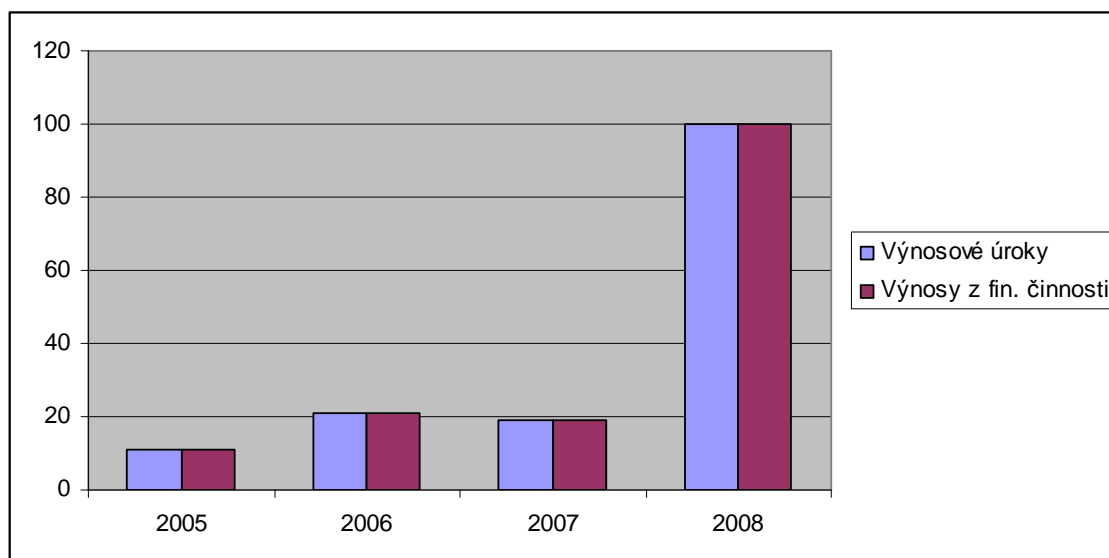
tab 9.: Výnosy z finančnej činnosti v tis. SKK

Zložky výnosov	Roky				Zmeny			Indexy		
	2005	2006	2007	2008	06-05	07-06	08-07	06/05	07/06	08/07
Výnosové úroky	11	21	19	100	10	-2	81	1,90909	0,90476	5,263158
Výnosy z fin. činnosti	11	21	19	100	10	-2	81	1,90909	0,90476	5,263158

Zdroj: Vlastné spracovanie

Výnosy z finančnej činnosti v Poľnotrende boli premenlivé. V roku 2005 boli 11 tis. SKK, v roku 2006 boli 21 tis. SKK, v roku 2007 boli 19 tis. SKK a v roku 2008 boli 100 tis. SKK. Výnosy z finančnej činnosti tvorili len výnosové úroky. Najväčšia zmena nastala v roku 2008 o 81 tis. SKK oproti roku 2007 a v roku 2008 výnosové úroky činili 100 tis. SKK.

obr 4.: Výnosy z finančnej činnosti v tis. SKK

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.4.3 Výnosy z mimoriadnej činnosti

Výnosy z mimoriadnej činnosti podnik za sledované obdobie neeviduje.

4.5 Vývoj výsledku hospodárenia za obdobie rokov 2005 -2008

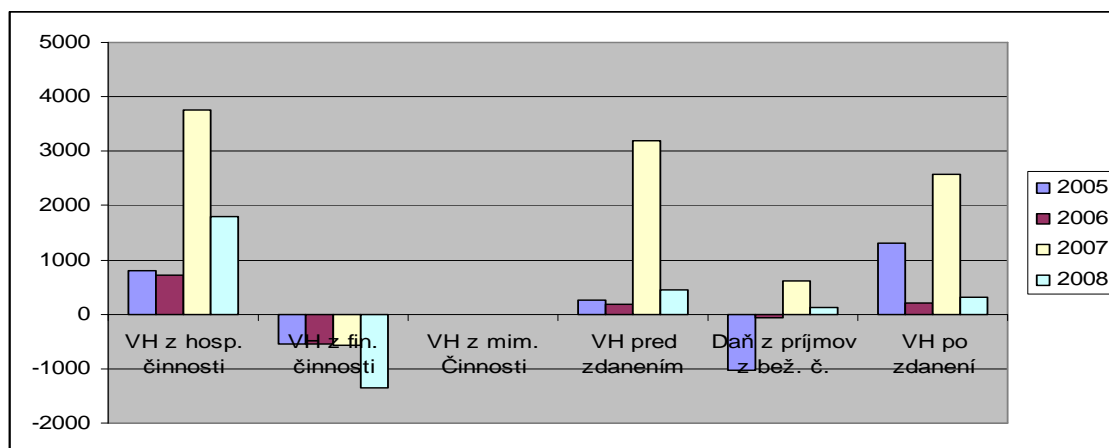
Tab 10.: Výsledok hospodárenia za obdobie 2005 – 2008 v tis. SKK

Zložky VH	Roky				Zmeny			Indexy		
	2005	2006	2007	2008	06-05	07-06	08-07	06/05	07/06	08/07
VH z hosp. činnosti	800	713	3761	1787	-87	3048	-1974	0,89125	5,2748948	0,4751396
VH z fin. činnosti	-539	-545	-567	-1344	-6	-22	-777	1,011132	1,040367	2,3703704
VH z mim. čin.										
VH pred zdanením	261	168	3194	443	-93	3026	-2751	1,902382	6,3152618	2,84551
Daň z pr. z bež. č.	-1042	-51	622	121	991	673	-501	0,048944	-12,19608	0,1945338
VH po zdanení	1303	219	2572	322	-1084	2353	-2250	0,168074	11,744292	0,1251944

Zdroj: Vlastné spracovanie

VH po zdanení bol v roku 2005 1 303 tis. SKK, v roku 2006 bol 219 tis. SKK, v roku 2007 bol 2 572 tis. SKK a v roku 2008 bol 322 tis. SKK. VH z hospodárskej činnosti najviac vzrástol v roku 2007 o 3 048 tis. Sk oproti roku 2006 a v roku 2007 činil 3 761 tis. SKK. VH z finančnej činnosti bol vždy záporný. Najvyššiu zápornú hodnotu dosahoval v roku 2008 a to – 1 344 tis. SKK. VH z mimoriadnej činnosti za roky 2005 – 2008 podnik neviduje. VH pred zdanením najviac činil v roku 2007 sumou 3 194 tis. SKK. Daň z príjmov z bežnej činnosti bola v rokoch 2005 a 2006 záporná a v rokoch 2007 a 2008 kladná. Najvyššiu zápornú hodnotu dosiahla v roku 2005 a to – 1 042 tis. SKK a najvyššiu kladnú hodnotu dosiahla v roku 2007 a to 622 tis. SKK. VH po zdanení dosiahol najväčšiu zmenu v roku 2007 o 2 353 tis. SKK oproti roku 2006 a v roku 2007 činil 2 572 tis. SKK.

obr 5.: Vývoj VH po zdanení v tis. SKK

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.6 Pyramídový rozklad RCK

4.6.1 Pomocné tabuľky pre výpočet pyramídového rozkladu RCK

tab 11.: Ukazovatele pyramídovej sústavy

Ukazovateľ	Rok		Zmena	Index
	2005	2008	08-05	08/05
Hrubá rentabilita celkového kapitálu	0,0028	0,0045	0,0018	1,6352182
Výnosová rentabilita	0,0053	0,0072	0,0019	1,3536343
Viazanosť celkového kapitálu	1,9070	1,5786	-0,3284	0,8278004
Celková nákladovosť	0,9947	0,9928	-0,0019	0,9981166
Mat. a energ. nákladovosť	0,3537	0,4243	0,0707	1,1997717
Nákladovosť osobných nákladov	0,2558	0,2278	-0,0280	0,8906687
Nákladovosť odpisov	0,1916	0,1625	-0,0291	0,8479389
Nákladovosť finančných nákladov	0,0112	0,0234	0,0122	2,0938358
Nákladovosť ost.nákl.položiek	0,1824	0,1548	-0,0276	0,8485339
Viazanosť VI	1,6114	1,3290	-0,2823	0,824798
Viazanosť CZ	0,1836	0,1533	-0,0304	0,8347139
Viazanosť čas.rozlíšenia	0,1120	0,0963	-0,0157	0,8596613

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.6.2 Výpočet pyramídového rozkladu RCK

tab 12.: Pyramídový rozklad rentability celkového kapitálu

Ukazovateľ	Absolútne vyjadrenie	Relatívne vyjadrenie
Zmena rentability CK	0,0018	63,52
Vplyv zmeny výnosovej rentability	0,001	35,29
Vplyv zmeny viazanosti CK	0,00078	27,53
Vplyv zmeny mat.a energ.náklad.	-0,03721	-1313,16
Vplyv zmeny nákladovosti odpisov	0,01532	540,49
Vplyv zmeny nákladovosti osob.N	0,01474	520,06
Vplyv zmeny nákladovosti fin.nákladov	-0,00642	-226,60
Vplyv zmeny nákladovosti ost.nákladov	0,01453	512,63
Vplyv zmeny viazanosti VI	0,00067	23,66
Vplyv zmeny viazanosti CZ	0,00007	2,55
Vplyv zmeny viazanosti čas.rozlíšenia	0,00004	1,32

Zdroj: Vlastné spracovanie

Nárast výnosovej rentability o 0,0019 SKK spôsobil zvýšenie RCK o 0,001 SKK resp. o 35,29 %.

Pokles viazanosti celkového kapitálu o 0,3284 SKK spôsobil zvýšenie RCK o 0,00078 SKK resp. o 27,53 %.

Nárast mat. a energ. Nákladovosti o 0,0707 SKK spôsobil zníženie RCK o 0,03721 SKK resp. o 1313,16 %.

Pokles nákladovosti odpisov o 0,0291 SKK spôsobil zvýšenie RCK o 0,01532 SKK resp. o 540,49 %.

Pokles nákladovosti osobných nákladov o 0,0280 SKK spôsobil zvýšenie RCK o 0,01474 SKK resp. o 520,06 %.

Nárast nákladovosti finančných nákladov o 0,0122 SKK spôsobil zníženie RCK o 0,00642 SKK resp. o 226,60 %.

Pokles nákladovosti ost. nákl. položiek o 0,0276 SKK spôsobil zvýšenie RCK o 0,01453 SKK resp. o 512,63 %.

Pokles viazanosti VI o 0,2823 SKK spôsobil zvýšenie RCK o 0,00067 SKK resp. o 23,66 %.

Pokles viazanosti CZ o 0,0304 SKK spôsobil zvýšenie RCK o 0,00007 SKK resp. o 2,55 %.

Pokles viazanosti čas. rozlíšenia o 0,0157 SKK spôsobil zvýšenie RCK o 0,00004 SKK resp. o 1,32 %.

4.7 Výpočet rentability

tab 13.: Vývoj rentability

Rentabilita	2005	2006	2007	2008
Rentabilita celkového kapitálu	0,0028	0,0017	0,0299	0,0045
Rentabilita vlastného kapitálu	0,0033	0,0021	0,0391	0,0054
Rentabilita základného kapitálu	0,0032	0,0021	0,3933	0,0055
Rentabilita tržieb	0,0087	0,0056	0,0833	0,0111
Rentabilita nákladov	0,0053	0,0031	0,0589	0,0072
Rentabilita výnosov	0,0052	0,0031	0,0556	0,0072
Rentabilita pridanej hodnoty	0,0299	0,0671	0,2949	0,0486

Zdroj: Vlastné spracovanie

V roku 2005 pripadá 0,0028 SKK zisku, v roku 2006 pripadá 0,0017 SKK zisku, v roku 2007 pripadá 0,0299 SKK zisku a v roku 2008 pripadá 0,0045 SKK zisku na 1 SKK celkového kapitálu.

V roku 2005 pripadá 0,0033 SKK zisku, v roku 2006 pripadá 0,0021 SKK zisku, v roku 2007 pripadá 0,0391 SKK zisku a v roku 2008 pripadá 0,0054 SKK zisku na 1 SKK vlastného kapitálu.

V roku 2005 pripadá 0,0032 SKK zisku , v roku 2006 pripadá 0,0021 SKK zisku, v roku 2007 pripadá 0,3933 SKK zisku a v roku 2008 pripadá 0,0055 SKK zisku na 1 SKK základného kapitálu (imania).

V roku 2005 pripadá 0,0087 SKK zisku, v roku 2006 pripadá 0,0056 SKK zisku, v roku 2007 pripadá 0,0833 SKK zisku a v roku 2008 pripadá 0,0111 SKK zisku na 1 SKK tržieb.

V roku 2005 pripadá 0,0053 SKK zisku, v roku 2006 pripadá 0,0031 Sk zisku, v roku 2007 pripadá 0,0589 SKK zisku a v roku 2009 pripadá 0,0072 SKK zisku na 1 SKK nákladov.

V roku 2005 pripadá 0,0052 SKK zisku, v roku 2006 pripadá 0,0031 SKK zisku, v roku 2007 pripadá 0,0556 SKK zisku a v roku 2009 pripadá 0,0072 Sk zisku na 1 SKK výnosov.

V roku 2005 pripadá 0,0299 SKK zisku, v roku 2006 pripadá 0,0671 SKK zisku, v roku 2007 pripadá 0,2949 SKK zisku a v roku 2009 pripadá 0,0486 SKK zisku na 1 SKK pridanej hodnoty .

5 Záver

V bakalárskej práci sme sa venovali sledovaniu nákladovosti v spoločnosti Poľnotrend a.s. Náklady sme sledovali v rokoch 2005, 2006, 2007 a 2008. Na základe analýzy nákladov sme dospeli k týmto výsledkom.

Náklady z hospodárskej činnosti sa vyvíjali nasledovne: v roku 2005 boli 48 457 tis. SKK, v roku 2006 boli 53 706 tis. SKK, v roku 2007 boli 53 659 SKK a v roku 2008 boli 59 890 SKK. Najväčšiu zložku nákladov z hospodárskej činnosti tvorila výrobná spotreba a to sumami: 22 522 tis. SKK v roku 2005, 27 171 tis. SKK v roku 2006, 27 656 tis. SKK v roku 2007 a 31 926 tis. SKK v roku 2008. Druhú najväčšiu položku nákladov tvorili odpisy DHM a DNM: v roku 2005 sumou 9 442 tis. SKK, v roku 2006 sumou 8 103 tis. SKK, v roku 2007 sumou 10 722 tis. SKK a v roku 2008 sumou 10 039 tis. SKK. Naopak najmenšiu zložku nákladov tvorila tvorba rezerv sumami: 595 tis. SKK v roku 2005 a 666 tis SKK v roku 2006, v roku 2007 a 2008 tvorbu rezerv spoločnosť neevidovala. Tak isto tvorbu opr. položiek spoločnosť evidovala iba v roku 2005 a 2006.

Náklady z finančnej činnosti sa vyvíjali nasledovne: v roku 2005 boli 550 tis. SKK, v roku 2006 boli 566 tis. SKK, v roku 2007 boli 586 tis. SKK a v roku 2008 boli 1 444 tis. SKK. Najväčšiu zložku tvorili ostatné náklady a to sumami: 501 tis. SKK v roku 2005, 523 tis. SKK v roku 2006, 529 tis. SKK v roku 2007 a 1 341 tis. SKK v roku 2008. Druhú najväčšiu zložku tvorili nákladové úroky v roku 2005 47 tis. SKK, v roku 2006 43 tis. SKK, v roku 2007 57 tis. SKK a v roku 2008 103 tis. SKK. Najmenšou zložkou boli kurzové straty v roku 2005 a tvorili 2 tis. SKK. Kurzové straty podnik v roku 2006, 2007 a 2008 podnik neeviduje.

Pre daný podnik navrhujem zamerať sa na oblasť nákladov, v ktorej boli najvyššie a najneefektívnejšie a snažiť sa ich nasledovné zníženie.

V súčasnosti sa podniky dostávajú pod stále väčší tlak znižovania nákladov. Sú nútené viac optimalizovať svoje výrobné procesy, zvyšovať využitie strojov, ľudí, materiálov a znižovať náklady. Aby bolo možné znižovať náklady je potrebné vykonávať zmeny. Pre dosiahnutie nižších nákladov sú potrebné účinné zmeny. Pre správne rozhodovanie je nutné mať informácie o kritických miestach vo výrobe. Informácie potrebné na plánovanie a zavedenie zmien sa získavajú analýzou.

Zmeny štruktúry nákladov produkcie vyjadrujú ustavične prebiehajúce zmeny v ekonomike a v organizácii výroby. Preto je štruktúra nákladov dôležitým ukazovateľom rozboru práce podniku. Jej skúmanie za niekoľko rokov umožňuje urobiť závery o zvýšení technickej úrovne, o raste produktivity práce, o znížení pracovnej náročnosti výroby atď., umožňuje stanoviť vplyv zníženia jednotlivých druhov nákladov na celkovú úroveň nákladov. Štruktúru nákladov určujú rozličné faktory, napr. charakteristika výrobku a výroby, použitá technológia, produktivita práce, mzdové tarify, organizačná a technická úroveň produkcie atď. Rozdielnosti v štruktúre nákladov si vyžadujú aj využívanie rozdielnych zdrojov a prostriedkov znižovania nákladov.

Jednou z podmienok racionalizácie činností podniku je dosahovanie čo najmenších nákladov na jednotku produkcie. Rezervy znižovania nákladov vznikajú vtedy, keď náklady sledujeme podľa ich vzniku a účelu vynaloženia. Na určenie možnosti znižovania nákladov treba poznať zdroje a prostriedky ich znižovania.

Zdroje (rezervy) znižovania nákladov predstavujú nevyužitú možnosť. Pri ich odhaľovaní treba mať na zreteli ich vzájomnú súvislosť. Medzi základné rezervy znižovania nákladov patrí:

- a) využívanie obežného majetku a zrýchľovanie jeho obratu,
- b) využívanie kapacity výroby,
- c) stanovenie optimálneho sortimentu,
- d) zvyšovanie kvality materiálu, výrobkov, atď.

Spôsoby zrýchľovania obratu obežného majetku sú rozličné. Závisia od charakteru činnosti podniku a z neho vyplývajúcej štruktúry nákladov, napr. v priemyselnom podniku znížime výšku zásob, čím znížime časť krytú úverom atď.

Vo výrobe je žiadúce udržiavať na čo najnižšej možnej úrovni nedokončené výrobky, skracovať výrobný cyklus, ktorý je jedným z hlavných činiteľov zrýchľovania obratu obežného majetku vo výrobnom procese.

Veľké možnosti zrýchlenia obratu sú aj vo sfére obehu. Oneskorené dodávky výrobkov zapríčinené dodávateľskými podnikmi, pomalý obeh dokladov súvisiacich so zúčtovaním dodanej produkcie, neskoré platby dodávateľom. Veľký význam pre zrýchlenie obratu má aj kvalita výrobkov. Kvalitnejšie výrobky za primerané ceny sa ľahšie predávajú, čo pozitívne vplyva na skrátenie kolobehu obežného majetku. Nízka kvalita výrobkov sa tiež prejaví na nákladoch. Podnik sa môže dostať do ťažkostí pri odbyte svojich výrobkov, čím sa dosiahnu nižšie tržby a aj spotrebitelia zareagujú na nízku kvalitu.

Rozličný sortiment výrobkov má tiež vplyv na náklady, pretože zmena podielu jednotlivých výrobkov na objem produkcie kladie vždy iné nároky na pracovnosť, resp. materiálovú náročnosť.

Prostriedky znižovania nákladov sú konkrétne opatrenia na využitie rezerv. Sú nevyhnutné preto, lebo ich odkrytie ešte nezabezpečuje, že sa rezervy skutočne využijú.

Medzi základné prostriedky znižovania nákladov patria:

- zavádzanie modernej techniky a technológie,
- zlepšovanie organizácie práce,
- zvyšovanie odborného vzdelania pracovníkov.

Na dosiahnutie výrazných úspor je rozhodujúce uplatňovať najmodernejšiu techniku a technológiu. Jednotlivé formy technického rozvoja (mechanizácia, automatizácia, energetizácia, intenzifikácia výrobných procesov) môžu podstatným vplyvom ovplyvniť úroveň nákladov. Ani najpokrokovejšie technika v podniku však neprispieje k zníženiu nákladov, ak nebude dobrá organizácia práce a riadenia. Vtedy sa náklady dokonca zvyšujú. Pri zlepšovaní organizácie práce a riadenia ide najmä o zabezpečenie rovnomernosti výrobného procesu, správnu prípravu a rozmiestnenie pracovníkov v závislosti od ich kvalifikácie a schopností, lepšie využívanie pracovného času atď. Rozvoj techniky si vyžaduje ustavičné zvyšovanie odborného vzdelania pracovníkov, lebo kvalifikovaní pracovníci sú zárukou, že nová technika sa bude účelne využívať a prinesie očakávané ekonomické prínosy.

6 Zoznam použitej literatúry

1. ÁRENDÁŠ, M.: *Niektoré zvláštnosti na agrárnom trhu - formujúce integračné vzťahy v agropotravinárstve*. In: Zborník vedeckých prác z riešenia výskumných projektov E 39, E 40, E 44, E 45, E 50 (1997 - 1999). Nitra, 2000. 16-20 s. ISBN 80-7137-760-0.
2. BIELIK, P. a kol.: *Podnikovo-hospodárska teória agrokomplexu*. 2. prepracované vyd. Nitra: SPU, 2001. 270 s. ISBN 80-7137-861-5.
3. BIELIK, P. - DVOŘÁK, M. - BLCHÁČ, J.: *Ekonomika podnikov*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2002. 184 s. ISBN 80-8069-069-3.
4. BIELIK, P.: *Podnikové hospodárstvo*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. 169 s. ISBN 80-8069-698-5.
5. CENIGOVÁ, A.: *Podvojný účtovníctvo podnikateľov. Praktická príručka*. 6. vyd. Bratislava: A. Cenigová, 2004. 512 s. ISBN 80-967483-8-6.
6. ESCHENBACH, R a kol.: *Controlling*. 1. vyd. Praha: ASPI publishing, 2000. s. 816. ISBN 80-85-963-86-8.
7. FIBIROVÁ, J.: *Reporting — moderní metoda hodnocení výkonnosti uvnitř firmy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. s. 120. ISBN 80-247-0066-2.
8. GURČÍK, Ľ.: *Podnikateľská analýza a kontroling*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2001. 127 s. ISBN 80-7137-958-1.
9. GURČÍK, Ľ.: *Podnikateľská analýza a kontroling*. 2. vyd. Nitra: SPU, 2004. 257 s. ISBN 80-8069-449-4.
10. HACHEROVÁ, Ž. - PATAKY, J. - LÁTEČKOVÁ, A.: *Účtovníctvo podnikateľov*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. 244 s. ISBN 80-8069-772-8.
11. HAJŠEL, R.: *Slovensko a Európska únia*. Bratislava: Delegácia Európskej komisie v SR, 2002. ISBN 80-968152-8-8.
12. KAJANOVÁ, J.: *Náklady a ceny*. Bratislava: Iris, 2005. 150 s. ISBN 80-89018-92-0.
13. KAJANOVÁ, J.: *Náklady a ceny*. Bratislava: Iris, 2005. 46-48 s. ISBN 80-89018-92-0.
14. KALETOVÁ, V.: *Ceny a oceňovanie v praxi podnikateľov*. In.: DÚPP, 2003, č.4, s. 36-37. ISSN 1335-0897.
15. KRÁL, B.: *Zobrazení nákladu*. In: Účetnictví. 2000, č. 2, s. 41-46; č. 3, s. 49-54. ISSN 9770139566005.
16. KOVANICOVÁ, D.: *Harmonizace účetní závěrky v rámci Evropské unie IV*. Výsledovka, In: Účetnictví, 2000, č. 12, s. 41-46. ISSN 9770 139 566005.

17. KUČERA, M. - ŠKORECOVÁ, E. - LÁTEČKOVÁ, A.: *Informačné nástroje riadenia výrobných nákladov*. In: *Ekonomika poľnohospodárstva*, 2002, č. 3, s. 45-49. ISSN 1335-6186.
18. KUPKOVIČ, M. a kol.: *Kalkulácie a rozpočty*. Bratislava: SPRINT vfra, 2000. s. 252. ISBN 80-88848-63-6.
19. KUPKOVIČ, M. a kol.: *Náklady podniku*. Bratislava: SPRINT vfra, 2000. 252 s. ISBN 80-88848-50-4.
20. LAZAR, J.: *Manažérske účtovníctví - kontrola a řízení nákladu v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. s. 152. ISBN 80-7169-985-3.
21. MACÍK, K.: *Účetnictví pro manažerskou praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. s. 236. ISBN 80-7169-914-4.
22. NEUFELD, J. - ŠTUBŇOVÁ, L.: *Kalkulačný systém*. In: *Dane a účtovníctvo v praxi*, 2001, č. 8, s. 47-49. ISSN 1335-7034.
23. PATAKY, J. - ŠKORECOVÁ, E.: *Viacrozmerné využitie kalkulácií v konkurenčnom prostredí*. In: *Zborník z medzinárodnej konferencie „Firma a konkurenční prostředí“*. Sekce 4. Brno: MZLU, 2002. s. 90-96. ISBN 80-7302 034 3.
24. SAMUELSON, W. - NORDHAUS D.: *Ekonomía*. Prel. Ivan Figura. Bratislava: Elita, 2000. 820 s. ISBN 80-8044-059-X
25. SEDLÁČEK, J.: *Cash Flow*. Brno: Computer Press, 2003. ISBN 80-7226-875-9.
26. SEDLÁK, M. a kol.: *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Iura Edition, edícia *Ekonomía* 2007. 255 s. ISBN 976-80-80-78-093-7.
27. SOUKUPOVÁ, B. - ŠLOSÁROVÁ, A. - BAŠTINCOVÁ, A.: *Účtovníctvo*. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2001. s. 532.
28. STRÁŽOVSKÁ, H. a kol.: *Podnikateľský proces v obchode*. Bratislava: Sprint vfra, 2006. ISBN 80-89085-54-7.
29. ŠKORECOVÁ, E.: *Nákladové a manažérske účtovníctvo*. 1. vyd. Nitra: SPU, 2005. s. 115. ISBN 80-8069-535-7.
30. TUMPACH, M.: *Manažérske účtovníctvo z pohľadu Medzinárodných účtovných štandardov*. In: *ÚAD*, roč. IX., 2001, č. 11, s. 383-386. ISSN 1335-0897.
31. ZOBORSKÝ, I.M.: *Ekonomika poľnohospodárstva*. Nitra: SPU, 2001. 258 s. ISBN 80-7137-941-7.

Prílohy

Príloha 1.: Súvaha za rok 2005, 2006, 2007 a 2008

Označenie	Majetok spolu					
	Text	č. riadku	2005	2006	2007	2008
	Spolu majetok r.002 + r.003 + r.032 + r.062	001	93 953	100851	106 853	97 521
A.	Pohľadávky za upísané vlastné imanie (353)	002				
B.	Neobežný majetok r.004 + r.013 + r.023	003	59 262	56151	63 585	57 865
B. I.	Dlhodobý nehmotný majetok súčet (r.005 až 012)	004				59
B. I. 1.	Zriaďovacie výdavky (011) - /071, 091A/	005				
2.	Aktivované náklady na vývoj (012) - /072, 091A/	006				
3.	Softvér (013) - /073, 091A/	007				59
4.	Oceniťelné práva (014) - /074, 091A/	008				
5.	Goodwill (015) - /075, 091A/	009				
6.	Ostatný dlhodobý nehmotný majetok (019, 01X) - /079, 07X, 091A/	010				
7.	Obstarávaný dlhodobý nehmotný majetok (041) - 093	011				
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok (051) - 095A	012				
B. II.	Dlhodobý hmotný majetok súčet (r.014 až r.022)	013	59 222	56133	63 567	57 788
B. II. 1.	Pozemky (031) - 092A	014	97	97	97	97
2.	Stavby (021) - /081, 092A/	015	47 477	46374	42 025	38 460
3.	Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí (022) - /082,092A/	016	9 502	7615	19 621	17 344
4.	Pestovateľské celky trvalých porastov (025) - /085, 092A/	017				
5.	Základné stádo a ťažné zvieratá (026) - /086, 092A/	018	1 393	1295	1 071	1 090
6.	Ostatný dlhodobý hmotný majetok (029, 02X, 032) - /089, 08X, 092A/	019				
7.	Obstarávaný dlhodobý hmotný majetok (042) - 094	020	753	752	753	797
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok (052) - 095A	021				
9.	Opravná položka k nadobudnutému majetku (+/- 097) +/- 098	022				
B.III.	Dlhodobý finančný majetok súčet (r.024 až 031)	023	40	18	18	18
B.III.1.	Podielové cenné papiere a podiely v ovládanej osobe (061) - 096A	024				
2.	Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti s podstatným vplyvom (062) - 096A	025				
3.	Ostatné dlhodobé cenné papiere a podiely (063, 065) - 096A	026	40	18	18	18
4.	Pôžičky účtovnej jednotke v konsolidovanom celku (066A) - 096A	027				
5.	Ostatný dlhodobý finančný majetok (067A, 096, 06XA) - 096A	028				
6.	Pôžičky s dobou splatnosti najviac jeden rok (066A, 067A, 06XA) - 096A	029				
7.	Obstarávaný dlhodobý finančný majetok (043) - 096A	030				
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý finančný majetok (053) - 095A	031				
C.	Obežný majetok r.033 + r.041 + r.048 + r.056	032	34 196	44 330	42 820	39 375
C.I.	Zásoby súčet (r.034 až r.040)	033	16 607	13 997	14 057	16 971
C.I.1.	Materiál (112, 119, 11X) - /191, 19X/	034	498	664	648	950
2.	Nedokončená výroba a polotovary (121, 122, 12X) - /192, 193, 19X/	035	5 699	7 068	7 412	7 395
3.	Zákazková výroba s predpokladanou dobou ukončenia dlhšou ako jeden rok 12X - 192A	036				
4.	Výrobky (123) - 194	037	7 548	3 620	3 033	5 849
5.	Zvieratá (124) - 195	038	2 862	2 645	2 777	2 928
6.	Tovar (132, 13X, 139) - /196, 19X/	039				
7.	Poskytnuté preddavky na zásoby (314A) - 391A	040				
C.II.	Dlhodobé pohľadávky súčet (r.042 až 047)	041	1 083	769	192	224
C. II. 1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 311A, 314A, 315A, 31XA) - 391A	042				

2.	Pohľadávky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (351A) - 391A	043				
3.	Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku (351A) - 391A	044				
4.	Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) - 391A	045				
5.	Iné pohľadávky (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) - 391A	046				
6.	Odložená daňová pohľadávka (481A)	047	1 083	769	192	224
C.III.	Krátkodobé pohľadávky súčet (r.049 až 055)	048	3 883	10 656	12 470	6 250
C.III.1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 313A, 314A, 315A, 31XA) - 391A	049	3 687	1 966	4 105	2 278
2.	Pohľadávky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (351A) - 391A	050				
3.	Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku (351A) - 391A	051				
4.	Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) - 391A	052				
5.	Sociálne zabezpečenie (336) - 391A	053				
6.	Daňové pohľadávky (341, 342, 343, 345) - 391A	054	190	8 690	8 365	3 972
7.	Iné pohľadávky (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) - 391A	055	6			
C.IV.	Finančné účty súčet (r.057 až r.061)	056	12 623	18 908	16 101	15 930
C.IV.1.	Peniaze (211, 213, 21X)	057	42	88	139	76
2.	Účty v bankách (221A, 22X +/- 261)	058	12 581	18 820	15 962	15 854
3.	Účty v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok 22XA	059				
4.	Krátkodobý finančný majetok (251, 253, 256, 257, 25X) - /291, 29X/	060				
5.	Obstarávaný krátkodobý finančný majetok (259) - 291	061				
D.	Časové rozlíšenie r.063 až 064	062	495	370	448	281
D. 1.	Náklady budúcich období (381, 382)	063	495	370	448	281
2.	Príjmy budúcich období (385)	064				
	Kontrolné číslo súčet (r. 01 až 64)	99	375 317	403 034	426 777	398 954
	Vlastné imanie a záväzky spolu					
	Text	číslo riadku				
	Spolu vlastné imanie a záväzky r.066 + r.086 + r.116	065	93 953	100 851	106 853	97 521
A.	Vlastné imanie r.067 + r.071 + r.078 + r.082 + r.085	066	79 388	79 210	81 782	82 104
A. I.	Základné imanie súčet (r.068 až 070)	067	81 200	81 200	81 200	81 200
A. I. 1.	Základné imanie (411 alebo +/- 491)	068	81 200	81 200	81 200	81 200
2.	Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely (/ - / 252)	069				
3.	Zmena základného imania +/- 419	070				
A. II.	Kapitálové fondy súčet (r.072 až 077)	071	-45	-77	-77	-77
A. II. 1.	Emisné ážio (412)	072				
2.	Ostatné kapitálové fondy (413)	073				
3.	Zákonný rezervný fond (Nedeliteľný fond) z kapitálových vkladov (417, 418)	074				
4.	Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov (+/- 414)	075	-45	-77	-77	-77
5.	Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastín (+/- 415)	076				
6.	Oceňovacie rozdiely z precenenia pri splnutí a rozdelení (+/- 416)	077				
A.III.	Fondy zo zisku súčet (r.079 až r.081)	078	983	1 113	1 135	1 392
A.III.1.	Zákonný rezervný fond (421)	079	983	1 113	1 135	1 392
2.	Nedeliteľný fond (422)	080				
3.	Štatutárne fondy a ostatné fondy (423, 427, 42X)	081				
A.IV.	Výsledok hospodárenia minulých rokov r.083 až 084	082	-4 053	-3 245	-3 048	-733
A.IV.1.	Nerozdelený zisk minulých rokov (428)	083	81	81		
2.	Neuhradená strata minulých rokov (/ - / 429)	084	-4 134	-3 326	-3 048	-733

A.V.	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie +/- r.001 - (r.067 + r.071 + r.078 + r.082 + r.086 + r.116)	085	1 303	219	2 572	322
B.	Cudzie zdroje z r.087 + r.091 + r.102 + r.112	086	9 047	10 708	16 797	9 469
B.I.	Rezervy súčet (r.088 až r.090)	087	595	666	799	884
B.I.1.	Rezervy zákonné (451 A)	088				
2.	Ostatné dlhodobé rezervy (459A, 45XA)	089				
3.	Krátkodobé rezervy (323, 32X, 451A, 459A, 45XA)	090	595	666	799	884
B.II.	Dlhodobé záväzky súčet (r.092 až r.101)	091	4 355	3 896	4 703	3 808
B.II.1.	Dlhodobé záväzky z obchodného styku (479A)	092				
2.	Dlhodobé nevyfakturované dodávky (476A)	093				
3.	Dlhodobé záväzky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (471A)	094				
4.	Ostatné dlhodobé záväzky v rámci konsolidovaného celku (471A)	095				
5.	Dlhodobé prijaté preddavky (475A)	096				
6.	Dlhodobé zmenky na úhradu (478A)	097				
7.	Vydané dlhopisy (473A /- 255A)	098				
8.	Záväzky zo sociálneho fondu (472)	099	91	106	113	128
9.	Ostatné dlhodobé záväzky (474A, 479A, 47XA, 372A, 373A, 377A)	100	4 264	3 790	4 590	3 680
10.	Odložený daňový záväzok (481A)	101				
B.III.	Krátkodobé záväzky súčet (r.103 až r.111)	102	4 097	6 146	11 295	4 777
B.III.1.	Záväzky z obchodného styku (321, 322, 324, 325, 32X, 475A, 478A, 479A, 47XA)	103	3 126	5 192	10 272	3 582
2.	Nevyfakturované dodávky (326, 476A)	104				
3.	Záväzky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (361A, 471A)	105				
4.	Ostatné záväzky v rámci konsolidovaného celku (361A, 36XA, 471A, 47XA)	106				
5.	Záväzky voči spoločníkom a združeniu (364, 365, 366, 367, 368, 398A, 478A, 479A)	107				
6.	Záväzky voči zamestnancom (331, 333, 33X, 479A)	108	433	408	435	497
7.	Záväzky zo sociálneho zabezpečenia (336, 479A)	109	476	473	476	482
8.	Daňové záväzky a dotácie (341, 342, 343, 345, 346, 347, 34X)	110	62	73	112	216
9.	Ostatné záväzky (372A, 373A, 377A, 379A, 474A, 479A, 47X)	111				
B.IV.	Bankové úvery a výpomoci súčet (r.113 až r.115)	112				
B.IV.1.	Bankové úvery dlhodobé (461A, 46XA)	113				
2.	Bežné bankové úvery (221A, 231, 232, 23X, 461A, 46XA)	114				
3.	Krátkodobé finančné výpomoci (241, 249, 24X, 473A, /-/255A)	115				
C.	Časové rozlíšenie súčet (r.117 až r.118)	116	5 518	10 933	8 274	5 948
C.1.	Výdavky budúcich období (383)	117				
2.	Výnosy budúcich období (384)	118	5 518	10 933	8 274	5 948
	Kontrolné číslo súčet (r. 065 až r. 118)	999	368 991	392 252	416 566	383 814

Príloha 2.: Výkaz ziskov a strát za rok 2005, 2006, 2007 a 2008

Výkaz ziskov a strát						Príloha 2
Označenie	Text	č. riadku	2005	2006	2007	2008
I.	Tržby za predaj tovaru (604)	01				
A.	Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru (504)	02				
+	Obchodná marža r.01 - r.02	03				
II.	Výroba r.05 + r.06 + r.07	04	31 294	29 674	38 486	41 046
II. 1.	Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb (601, 602)	05	29 017	29 460	37 856	37 615
2.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (+/- účtovná skupina 61)	06	1 149	-2 774	40	2 648
3.	Aktivácia (účtovná skupina 62)	07	1 128	2 988	590	783
B.	Výrobná spotreba r.09 + r.10	08	22 552	27 171	27 656	31 926
B. 1.	Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok (501, 502, 503)	09	17 425	21 094	22 111	26 214
2.	Služby (účtovná skupina 51)	10	5 127	6 077	5 545	5 712
+	Pridaná hodnota r. 03 + r.04 - r.08	11	8 742	2 503	10 830	9 120
C.	Osobné náklady (súčet r.13 až r.16)	12	12 602	13 363	13 800	14 074
C. 1.	Mzdové náklady (521, 522)	13	9 153	9 697	10 021	10 262
2.	Odmeny členom orgánov spoločnosti a družstva (523)	14				
3.	Náklady na sociálne zabezpečenie (524, 525, 526)	15	3 387	3 594	3 701	3 733
4.	Sociálne náklady (527, 528)	16	62	72	78	79
D.	Dane a poplatky (účtovná skupina 53)	17	996	1 264	1 282	1 310
E.	Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku (551)	18	9 442	8 103	10 722	10 039
III.	Tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu (641, 642)	19	822	544	468	2 419
F.	Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predaného materiálu (541, 542)	20	435	255	99	2 156
IV.	Použitie a zrušenie rezerv do výnosov z hospodárskej činnosti a účtovanie vzniku komplexných nákladov budúcich období (652, 654, 655)	21	487	594		
G.	Tvorba rezerv na hospodársku činnosť a zúčtovanie komplexných nákladov budúcich období (552, 554, 555)	22	595	666		
V.	Zúčtovanie a zrušenie opravných položiek do výnosov z hospodárskej činnosti (657, 658, 659)	23		743		
H.	Tvorba opravných položiek do nákladov na hospodársku činnosť (557, 558, 559)	24	1 804	858		
VI.	Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti (644, 645, 646, 648)	25	16 654	22 864	18 466	18 212
I.	Ostatné náklady na hospodársku činnosť (544, 545, 546, 548)	26	31	2 026	100	385
VII.	Prevod výnosov z hospodárskej činnosti (-)(697)	27				
J.	Prevod nákladov na hospodársku činnosť (-)(597)	28				
*	Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti r.11 - r.12 - r.17 - r.18 + r.19 - r.20 + r.21 - r.22 + r.23 - r.24 + r.25 - r.26 + (-r.27) - (-r.28)	29	800	713	3 761	1 787
VIII.	Tržby z predaja cenných papierov a podielov (661)	30				
K.	Predané cenné papiere a podiely (561)	31				
IX.	Výnosy z dlhodobého finančného majetku r.33 + r.34 + r.35	32				
IX. 1.	Výnosy z cenných papierov a podielov v ovládanej osobe a v spoločnosti s podstatným vplyvom (665A)	33				
2.	Výnosy z ostatných dlhodobých cenných papierov a podielov (665A)	34				
3.	Výnosy z ostatného dlhodobého finančného majetku (665A)	35				
X.	Výnosy z krátkodobého finančného majetku (666)	36				
L.	Náklady na krátkodobý finančný majetok (566)	37				
XI.	Výnosy z precenenia cenných papierov a výnosy z derivátových operácií (644, 667)	38				
M.	Náklady na precenenie cenných papierov a náklady na derivátové operácie (564, 567)	39				
XII.	Výnosové úroky (662)	40	11	21	19	100

N.	Nákladové úroky (562)	41	47	43	57	103
XIII.	Kurzové zisky (663)	42				
O.	Kurzové straty (563)	43	2			
XIV.	Ostatné výnosy z finančnej činnosti (668)	44				
P.	Ostatné náklady na finančnú činnosť (568, 569)	45	501	523	529	1 341
XV.	Použitie a zrušenie rezerv do výnosov z finančnej činnosti (674)	46				
Q	Tvorba rezerv na finančnú činnosť (574)	47				
XVI.	Zúčtovanie a zrušenie opravných položiek do výnosov z finančnej činnosti (679)	48				
R.	Tvorba opravných položiek do výnosov z finančnej činnosti (579)	49				
XVII.	Prevod finančných výnosov (-)(698)	50				
S	Prevod finančných nákladov (-)(598)	51				
*	Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti r.30 - r.31 + r.32 + r.36 - r.37 + r.38 - r.39 + r.40 - r.41 + r.42 - r.43 + r.44 - r.45 + r.46 - r.47 + r.48 - r.49 + (-r.50) - (-r.51)	52	-539	-545	-567	-1 344
T.	Daň z príjmov z bežnej činnosti r.54 + r.55	53	-1 042	-51	622	121
T. 1.	- splatná (591, 595)	54			45	153
2.	- odložená (+/- 592)	55	-1 042	-51	577	-32
**	Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti r.29 + r.52 - r.53	56	1 303	219	2 572	322
XVIII.	Mimoriadne výnosy (účtovná skupina 68)	57				
U.	Mimoriadne náklady (účtovná skupina 58)	58				
V.	Daň z príjmov z mimoriadnej činnosti r.60 + r.61	59				
V. 1.	- splatná (593)	60				
2.	- odložená (+/- 594)	61				
*	Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti r.57 - r.58 - r.59	62				
Z.	Prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom (+/- 596)	63				
***	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie (+/-)r.56 + r.62 - r.63	64	1 303	219	2 572	322
	Kontrolné číslo súčet (r. 01 až 64)	99	174 248	181 927	212 038	220 606

Príloha 3.: Doplnujúce informácie o firme Poľnotrend:

Poľnotrend Trebišov a. s. v roku 2007 hospodáril na výmere 2 720,19 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho je 2 261,28 ha ornej pôdy, čo predstavuje podiel 83,10 %. V roku 2007 bola priemerná cena pôdy 41 531 Sk za ha poľnohospodárskej pôdy a boli sme zatriedení do 14 cenovej skupiny.

tab 1.: Štruktúra pôdneho fondu podľa jednotlivých katastrálnych území v roku 2007

Názov katastrálneho územia	Výmera užívanej PP za jednot. KÚ ha	Z toho		Ostatná pôda ha	Priemerná cena za KÚ Sk	Cenová skupina za KÚ
		Orná pôda ha	TTP ha			
Kožuchov	293,94	198,81	93,13	-	4,32	14
Zempl. Branč	31,85	31,85	-	-	5,13	15
Z. Hradište	56,50	56,50	-	-	4,58	14
Z. Klečenov	46,92	46,92	-	-	5,11	15
Stanča	29,30	29,30	-	-	6,11	16
Úpor	163,36	162,71	-	-	4,85	15
Trebišov	2098,97	1735,19	363,78	0,17	3,92	13
Spolu	2720,90	2261,28	458,91	0,17	-	14

Zdroj: Poľnotrend a. s.

Rok 2007 z pohľadu úrod bol pomerne slabý. Predpokladaný objem výroby sa podarilo dosiahnuť len v slnečnici a kukurici. Jar bola pomerne zložitá, najprv boli mrazy a potom sucho a pred zberom došlo k prietrži mračen a ľadovcu, kde na niektorých porastoch repky a obilovín bolo 100 % zničená úroda. Celková škoda predstavovala 12 mil. Sk.

tab 2.: Zastúpenie plodín na ornej pôde a ich percentuálne vyjadrenie

Plodina	Výmera v ha	%
Pšenica ozimná a jarná	773,86	30,84
Jačmeň jarný	257,53	10,26
Kukurica zrna	23,25	0,93
neosiata	338,86	13,50
Repka ozimná	420,01	16,50
Slnečnica	157,19	6,26
Krmoviny na o. p.	509,27	21,48
Spolu	2509,97	100

Zdroj: Poľnotrend a. s.

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že naša spoločnosť sa špecializuje hlavne na tržne plodiny, ktoré majú zastúpenie na 70 % poľnohospodárskej pôdy, ale vidno aj nárast na ornej pôde z titulu rozvoja živočíšnej výroby.

tab 3.: Porovnanie výsledkov so zámerom v roku 2007 z titulu úrodnosti:

Plodina	Osevné plochy v ha		Hektárové plochy v ha		Produkcia v t	
	Zámer	Skutočnosť	Zámer	Skutočnosť	Zámer	Skutočnosť
Pšenica	773,86	770,86	4,5	2,78	3480	2111
Jačmeň jar.	250	257,50	4,0	3,22	1000	830
Kukurica	50	20,25	4,5	-4,5	225	-664
Slnečnica	180	157,19	2,0	2,98	360	368
Repka oz.	400	420,01	2,4	1,24	960	519
Kukur. na siláž	160	147,87	25	18	4000	1222
Viac. r. porast	296,39	296,39	3	3,06	890	907

Zdroj: Poľnotrend a. s.

tab 4.: Základné údaje o živočíšnej výrobe

Ukazovateľ	Merná jednotka	Zámer 2007	Skutočnosť 2007
Stavy HD spolu	ks	420	367
Z toho kravy z ml. užit.	ks	125	119
Ostat. HD	ks	155	136
HD výkrm	ks	80	60
Chovné jalovice	ks	60	52
Výroba mlieka	tis. lit.	650	711
Priemerný stav kráv	ks	120	126
Predaj ml. pre mliekarne	tis. lit	630	683
Ostatný predaj mlieka	tis. lit	X	0,1
Predaj jat. HD spolu	ks/t	90/50	75/43
Z toho kravy	ks/t	25/12	24/13
Prír. Na ks/deň HD spolu	kg	0,65	0,70
Prír. výkrm HD ks/deň	kg	0,75	0,71
Odchov teliat na 100 kráv	ks	94	92
Úhyn teliat z narodených	%	6 %	7,7 %

Zdroj: Poľnotrend a. s.

Spoločnosť Poľnotrend Trebišov a. s. v roku 2007 na úseku živočíšnej výroby splnila a prekročila plán tržieb o 850 tis. Sk. Tržby z predaj mäsa neboli splnené o 150 tis. Sk avšak tržby z predaja mlieka boli prekročené o 950 tis. Sk. Spoločnosť v roku 2007 dosiahla priemernú úžitkovosť na dojniciu 5809 kg, čo ročne predstavuje nárast o 707 kg /11,4 %/.

tab 5.: Dosiachnuté tržby

Výrobok	Dosiachnuté tržby podľa výkonov v tis. Sk					
	Množstvo		Tržba tis. Sk		Priem. real. cena	
	r. 2006	r. 2007	r.2006	r.2007	r. 2006	r. 2007
Pšenica	2714	1716	9670	10883	3563 Sk/t	6183 Sk/t
Jačmeň	688	827	2596	5395	3773 Sk/t	6524 Sk/t
Repka	561	519	4320	4240	7700 Sk/t	8170 Sk/t
Slničnica	573	369	3958	4906	6279 Sk/t	13295 Sk/t
Kukurica	-	454	-	3131	-	6896 Sk/t
RV spolu:	-	-	20544	25888	-	-
HD	56 t	43 t	2287	1591	40,84 Sk/kg	36,66 Sk/kg
Mlieko	599 tis. l	683 tis. l	5494	6677	9,16 Sk/kg	9,78 Sk/l
ŽV spolu:	-	-	7985	8268	-	-

Zdroj: Poľnotrend a. s.

Spoločnosť v roku 2007 dosiahla hospodársky výsledok–zisk v sume : 2 571 978,47 Sk.

Návrh na rozdelenie HV:

- Dotácia zákonného rezervného fondu v sume 257 197 Sk
- Úhrada straty minulých rokov vo výške 2 314 781,47 Sk

Poľnotrend a.s. zamestnáva s súčasnosťou 55 zamestnancov. Rozdelenie zamestnancov podľa ich činnosti: traktoristi, mechan. Robotníci, ošetrovatelia dojníc, ošetrovatelia ostatného HD, ošetrovatelia prasiat, ostatní robotníci v živočíšnej výrobe, remeselníci a opravári, ostatní robotníci, kuchyňa, vedúci technickí a nižší admin. zamestnanci.

tab 6.: Priemerný počet zamestnancov

Kategórie zamestnancov	Priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách
Trvale činní zamestnanci spolu	55
Traktoristi a mechan. robotníci	15
Ošetrovatelia dojníc	3
Ošetrovatelia ostatného HD	4
Ošetrovatelia prasiat	1
Ostatní robotníci v živočíšnej výrobe	7
Remeselníci a opravári	6
Ostatní robotníci, kuchyňa	2
Vedúci technickí a nižší adm. zamestnanci	16

Zdroj: Poľnotrend a. s.

Príloha 4.: Vybrané ekonomické ukazovatele pre výpočet pyramídovej sústavy

Ukazovateľ			Zmena	Index
	2005	2008	08-05	08/05
Výsledok hospodárenia pred zdanením	261	443	182,000	1,697
Celkový kapitál	93953	97521	3568,000	1,038
Celkové výnosy	49268	61777	12509,000	1,254
Spotreba materiálu a energie	17425	26214	8789,000	1,504
Osobné náklady	12602	14074	1472,000	1,117
Odpisy	9442	10039	597,000	1,063
Finančné náklady	550	1444	894,000	2,625
Ostatné nezahrnuté náklady	8988	9563	575,000	1,064
Vlastné imanie	79388	82104	2716,000	1,034
Cudzí zdroje	9047	9469	422,000	1,047
Časové rozlíšenie	5518	5948	430,000	1,078

Zdroj: Vlastné spracovanie